

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Inerativni oddelki: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42. Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. Ponedeljska brdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.—, po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno. Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

ZAKAJ JE BOLGARSKA VOJSKA ZRUŠILA GEORGIJEVA

Senzacionalen govor sedanjega ministrskega predsednika Zlateva, ki očita Georgijevo, da se je hotel polastiti vse moči v državi in odriniti kralja Borisa

Sofija, 24. februarja. AA. Predsednik bolgarske vlade general Zlatev je ob 11. dopoldne govoril v dvorani biskopa „Royale“ o načelih in programu svoje vlade. Ta njegov govor so prenašali po radiu in ga je na ta način poslušala vsa Bolgarska. V vseh večjih sofijskih dvoranah, v kavarnah, na ulicah in na vseh križiščih so bili postavljeni zvočniki, pred katerimi so se zbrale velike množice in z največjim zanimanjem poslušale govor predsednika vlade, ki so ga ponovno prekinjale frenetične ovacije. Ko je general Zlatev stopil v dvorano, so ga prisotni pozdravili z dolgotrajnim vzklizanjem in s pjetjem državne himne.

V uvodu je predsednik bolgarske vlade general Zlatev očital

razmere, ki so privedle do izpremembe vlade

in do odločitve dne 22. januarja t. l., ko je oblast na Bolgarskem prevzel njegov kabinet. General Zlatev je v tej zvezi opisal brezupni položaj, v katerem se je nahajala Bolgarska v političnem in gospodarskem pogledu pred 19. majem lanskega leta. Opozoril je na politično in gospodarsko stisko, ki je zahtevala odločitev od 19. maja lanskega leta, do katere je prišlo zato, ker je bila vojska, čeprav je čutila, da mora ohraniti svojo popolno nevtralnost nasproti strankarskim in političnim borbam, prisiljena, da poseže v politično življenje in da spravi na oblast in na čelo vlade može svojega zaupanja. Vojska je tedaj v imenu ljudstva izročila vso oblast Kimonu Georgijevu in vladar je ta mandat vojske potrdil. Vojska je sklenila, da tudi v bodoče izvaja nadzorstvo nad državno oblastjo, dokler ne mine nevarnost za državo in ljudstvo in se ne odstranijo ovire, da se državno življenje na Bolgarskem nasloni na sistem narodne slege. S tem svojim ciljem je vojska verovala, da ga bo dosegla. To vero ima še danes. Vojska je prepričana, da je mogoče doseči ta cilj z vzajemnim sodelovanjem z mesebojnimi zaupanjem, z lojalnostjo in s harmonijo med krono, ljudstvom, vojsko in intelektualno izobraženimi stanovli. Izhajajoč s tega stališča je vojska imenovala Kimona Georgijevo, vendar mu je že tedaj in po 19. maju na kategoričen način postavila niz pogojev za svoje podpiranje njegovega režima.

Glavni pogoj je bil neomejeno spoštovanje nasproti kroni. Na žalost pa so se dogodile

stvari, ki so omajale zaupanje vojske v Kimona Georgijevo.

Zaradi tega je moralo priti do odločitve od 22. januarja.

Prva teh stvari je bila v tem, da je vlada Georgijevo, čeprav je sklenila razpustiti VMRO, dovolila nadaljnji obstanek njeni skupini protogerovcev, ki so nadaljevali svoje delo kot organizacija. Protogerovci so se celo oboroževali, dobivali so javne službe in ustanavljali celo teroristična krda.

Smatram kot dolžnost, da odkrito in jasno izjavim ter opozorim vse, ki pripadajo katerikoli frakciji razpuščene VMRO ali kakšni drugi organizaciji, da sedanja vlada, pa tudi vsaka druga bolgarska vlada, ne bo več dovolila ponovitve sramotne preteklosti, marveč bo vsak postavljen na mesto, ki ga določajo državni zakoni.

Druge stvari, ki je povzročila izpremembo od 22. januarja, je dejstvo, da je

Georgijevo vodilni izmenjavo ministrov svoje vlade, ki so ovirali razne reforme. dočim je druge podpiral. To njegovo ravnanje je okrepilo sum v iskrenost ukrepov njegovih ministrov in v delo samega Georgijevo.

Tretji razlog je bil načrt Georgijevo, da si z zakonsko uredbo pridobi kot ministrski predsednik neomejeno oblast. Na podlagi te uredbe naj bi smel v bodoče imenovati in odstranjevati tudi člane svoje vlade in oficirje vseh vrst v vojski. Ta uredba bi omejevala tudi ostale pravice najvišjega činitelja v državi. S tem vojska naravno ni soglašala in je zaradi tega odvela Georgijevo zaupanje, ki mu ga je svojčas dala.

Četrty razlog je bila prepoved listom, da pribežujejo slike in članke o ljubezni in vdanosti med krono in prebivalstvom. Tudi ta prepoved je okrepila sum vojske nasproti Georgijevo kot njenemu eksponentu. Najvišji činitelji države in vojske so se trikrat zamenj trdili, naj bi Georgijev in njegova vlada popravila storjene napake, toda vsi ti naporji so bili zaman. Tudi to je naglavo vojsko, da je prekljala mandat, ki ga je bila dala Kimonu Georgijevo.

Peti razlog pa je bil med drugim v tem, ker so se hoteli nekje činitelji s pomočjo Georgijevo polastiti vojnega ministrstva samega in ministrstva notranjih zadev, kar je oboje vzdrževalo vojaške kroge, da so postali oprezní. Vojska je zaradi tega zahtevala, naj se njen vpliv v vladi okrepi z vslopom dveh njenih predstavnikov. Tudi to zahtevo vojaških krogov je Georgijev, čeprav njihov mandator, odbil, kar je sum vojske še pojačalo.

Nato je govoril

general Zlatev o programu svoje vlade.

Najprej je poudaril, da vprašanje vladavinske reforme na Bolgarskem še ni na dnevnem redu. V imenu vlade je pri tej priliki izjavil, da je izrazit pristaš ustavne monarhije. Glede svojega programa bo vlada stala vse, da ustvari moralno sožitje vseh

Bolgarov in da omogoči vsem, da se čutilo kot člane skupne in velike narodne zajednice. Vlada želi voditi narod duhovno in zato noče, da bi ta ideal kdajkoli obledel v zavesti bolgarskih državljanov. Vlada bo uvedla v tej zvezi takšno državno upravo, da bo vsak bolgarski državljan našel svoje mesto v tistih kooperacijah, v katero spada po svojih sposobnostih in po svoji stroki. V tem kooperativnem sistemu bo politični element v ožjem smislu sodeloval samo pri pomirjevanju interesnih sporov, ki bi nastajali v teh organizacijah. To svoje izravnanje delo bo opravljal s sodelovanjem vsega ljudstva. O teh novih upravnih osnovah in o tem svojem sodelovanju bo odločalo prebivalstvo samo. Nova država bo morala odkloniti razredne razlike in nadaljnje strankarske borbe. Država bo enotno telo, ki bo zbralo vse ustvarjalne sile našega naroda, da bi mogli doseči in uresničiti najvišjo možno stopnjo moralnega in gmojnega blagostanja vseh državljanov.

Vladni socialni ukrepi bodo naslednji:

Vlada bo skušala zmanjšati razlike življenjskemu standardu, ki obstojajo med vsjo in mestom. Skušala bo popraviti moralno stopnjo produktivnega prebivalstva, v prvi vrsti obrtnikov, kmetovalcev in industrijskega delavstva. Vse te sloje bo zbrala okrog državne in narodne celote in jim vili la zavest, da so v bistvu javni delavci.

Predsednik bolgarske vlade je nato govoril

o reorganizaciji prosvetnega sistema na Bolgarskem, ki se naj prilagodi duhovnim lastnostim in gospodarski strukturi bolgarskega ljudstva. Vse dele državnega stroja bo vlada spravila v enoto tako, da bo povečala in poglobila delo vsega državnega življenja. Sploh želi vlada v tem pogledu, da zdravi v vsakem bolgarskem državljanu njegovo kulturno zavest in ga porzosa h kulturnemu delu.

V gospodarski in finančni politiki

ne bo neprilikanih reform in izprememb. Vlada bo vse svoje delo na tem področju opirala na načelo vzajemnosti in zaupanja. Opirala se bo v tem pogledu na lastna in na tuja izkustva. Vse svoje zakonodajne ukrepe bo prilagodila splošni blaginji. Valutno politiko bo vlada izvajala tako, da jo zaščiti pred vsakimi eksperimenti. Stalnost narodnega denarja bo ena glavnih skrbi vlade. Storila bo vse, da postane nov proračun bolgarskega naroda v polnem smislu beeede realen.

zunanja politika bolgarske vlade

bo ostala tudi v prihodnje neizpremenjena. Bolgarska je zvesta pripadnica miru in sporazuma z vsemi državami, zlasti s svojimi

sosedami. Bolgarska je pripravljena sprejeti vsak predlog, ki bi pospeševal mir, in vsako pobudo, ki bi bila v skladu s pravici Bolgarske, zajemčenih v mirovnih pogodbah, in ki bi bila v skladu z njenim dostojanstvom. V tem okviru sprejema bolgarska vlada prav rade volje vse, kar bi pospešilo organizacijo mednarodne skupnosti. Bolgarska bo iskreno poslušala in ki skuša vsestransko doguati pravo stanje in ugotoviti odgovornost. Komisija bo v najkrajšem času končala svoje delo, nakar bodo izsledki preskave izročeni javnosti.

Ali so, gospod minister, komuniqueji agencije Avale in listov izročene izjave v celoti očrtale potek dogodkov, so vprašali novinarji ministra, ki jim je nato odvrnil: Moje izjave so izpopolnile poročila agencije Avale, vendar vam lahko podam še neke podrobnosti, zlasti o stvarih pred tem nemilim dogodkom, ki ga je soglasno obsodila vsa naša javnost. Če soglašate, izvolite z menoj v moj kabinet, kjer vam dam izbrano poročilo.

Prav hvalečni vam bomo, gospod minister, so odvrnili novinarji in odšli z g. ministrom Popovićem v kabinet notranjega ministrstva.

Ze 12. t. m., je izjavil g. minister, se je zbralo kakih 400 kmetov pred občino v Potocakovlju, zahtevajoč od poveljnika orožniške postaje, naj izpusti deset privrednih kmetov, ki jih je tedaj zadrževal, ker so bili osumljeni, da so odstranili več predpisno v cirilici in latinici napisanih šolskih tablic z ridu ljudske šole v Potocakovlju. Kmetje so izjavili, da ne pojdejo narazen. Če se njihovi zahtevi ne ugodí, ker je srešni načelnik videl, da bi se lahko razvili hudi incidenti in da lahko nastanejo neželjene posledice, je priveden kmet pustil domov. Kmetje so se nato odstranili od občinskega postolja in se razšli na svoje domove. Preskava je dogonala, da so naradene šolske tablice odstranili kmetje na pobudo katoliškega župnika Mihovila Prašičke, znanega frankovskega separatističnega agitatorja v tem sreza.

Dne 17. t. m. je bila po poročilu sreskega načelnika v Slavonskem Brodu v vasi Sibiñju proslava papeževga dne. Pri tej priliki je imel župnik Mihovil Prašiček prevratni govor s separatističnimi cilji, v katerem je dejal, da je papež naročil, naj bodo Hrvati v pripravljenosti. Po proslavi je župnik Prašiček še istega dne odpotoval v Orlovac, kjer je imel na neko skupino ljudi takisto nagovor s separatističnem duhu. Med njegovim govorom so pričeli prisotni vzklizati: »Dol z Jugoslavijo!« Na podlagi zakonskih predpisov so orožniški organi prijeli tri osebe, ki so bili glavni organizatorji in podpiralci teh izgrediv. Zaradi tega so se kmetje iz Sibiñja in Starega Slatnika pričeli zbirati v manjše skupine in odšli k orožniški postaji v Orlovacu. Kmalu jih je bilo zbranih do 200 kmetov. Kmetje so šli k orožniški postaji in zahtevali, naj izpuste vse tri aretirane. Poveljnik orožniške postaje je nato te kmete izpustil, nakar so je množica razšla.

To se je pripetilo 18. t. m. Sreski načelnik in poveljnik orožniške čete sta nato 19. t. m. prejela nalog, naj primeta glavne kolovodje teh incidentov in naj jih privedeta v sresko načelstvo, da jih tam kaznujejo. Tako so v Orlovacu prijeli osem, v Sibiñju šest oseb. Takoj nato so začeli kmetje negodovati in še istega dne ob 11. uri dopoldne je skupina svojih 100 kmetov krenila z vozovi iz Starega Slatnika v bližnjo vas Slobodno. Prišli so z namenom, da tu zberejo še več kmetov in da od tod vsi skupaj krenejo v Sibiñj. Tu so hoteli razorožiti orožnike in oprostiti vseh 14 oseb.

Ko je bil o tem obveščen, je poveljnik orožniške čete krenil z vodnikom in z 10 orožniki kmetom nasproti. Pred Sibiñjem so orožniki srečali kmete. Med pojasnjevanjem je en kmet brez vsakega poviča oddal en strel na nekega orožnika, drugi, po imenu Filip Gjurić, pa je pristopil k orožniku Aleksandru Grubiću in ga udaril po glavi. Orožniki so nato oddali en strel v zrak, nakar so se kmetje razbežali. Tistega, ki je najavil še ostale države.

»Excelsiore pravi med drugim, da upravičuje sedanji francoško-avstrijski razgovor najljepše upe za uspeh sporazuma, ki naj okrepi položaj v srednji Evropi.

»Petit Journal piše: Za nami je važna etapa k ostvaritvi rimskih sporazumov.

»Echo de Paris opozarja na odstavek komuniqueja, ki pravi, da morajo biti ravnopravni vsi, ki bodo podpisali srednjeevropski sporazum. Če bo to načelo obveljalo, potem bo prenehalo po mnenju lista dosedanje tekmovanje in bodo odpadli tudi vsi predsodki. Nato pozdravlja list, ker so se tudi zastopniki Avstrije izrekli za enotnost in nedeljivost londonskih predlogov. Zato se bo morala Nemčija pogajati o podunavskem paktu obenem in v zvezi z ostalimi vprašanji teh predlogov.

Schuschnigg v Londonu

London, 24. februarja. Č Avstrijski kancelar Schuschnigg in zunanji minister Berger-Waldenegg sta nocoj prispela v London, kjer bosta po dosedanjih načrtih proučila z zastopniki angleške vlade načrt srednjeevropskega pakta.

Ta načrt bo naknadno poslala angleška vlada nemški in italijanski, vladam držav Male antante pa francoska vlada.

Vzroki izgrediv pri Slavonskem Brodu

Notranji minister o dogodkih pri Slavonskem Brodu in njihovih povzročiteljih

Beograd, 24. februarja. AA. Notranji minister Velimir Popović je včeraj popoldne, ko je zapustil predsedništvo vlade, na vprašanje novinarjev, naj jim pove, kakšno je stanje v Slavonskem Brodu in ali je kaj novega, odgovoril:

Nič novega ni! Popolna varnost in mir vladata na področju tega sreza. Sicer pa so tam, kakor vam je znano, še istega dne napravili red. Tam se še sedaj nahaja posebna komisija, ki neumorno posluša in ki skuša vsestransko doguati pravo stanje in ugotoviti odgovornost. Komisija bo v najkrajšem času končala svoje delo, nakar bodo izsledki preskave izročeni javnosti.

Ali so, gospod minister, komuniqueji agencije Avale in listov izročene izjave v celoti očrtale potek dogodkov, so vprašali novinarji ministra, ki jim je nato odvrnil:

Moje izjave so izpopolnile poročila agencije Avale, vendar vam lahko podam še neke podrobnosti, zlasti o stvarih pred tem nemilim dogodkom, ki ga je soglasno obsodila vsa naša javnost. Če soglašate, izvolite z menoj v moj kabinet, kjer vam dam izbrano poročilo.

Prav hvalečni vam bomo, gospod minister, so odvrnili novinarji in odšli z g. ministrom Popovićem v kabinet notranjega ministrstva.

Ze 12. t. m., je izjavil g. minister, se je zbralo kakih 400 kmetov pred občino v Potocakovlju, zahtevajoč od poveljnika orožniške postaje, naj izpusti deset privrednih kmetov, ki jih je tedaj zadrževal, ker so bili osumljeni, da so odstranili več predpisno v cirilici in latinici napisanih šolskih tablic z ridu ljudske šole v Potocakovlju. Kmetje so izjavili, da ne pojdejo narazen. Če se njihovi zahtevi ne ugodí, ker je srešni načelnik videl, da bi se lahko razvili hudi incidenti in da lahko nastanejo neželjene posledice, je priveden kmet pustil domov. Kmetje so se nato odstranili od občinskega postolja in se razšli na svoje domove. Preskava je dogonala, da so naradene šolske tablice odstranili kmetje na pobudo katoliškega župnika Mihovila Prašičke, znanega frankovskega separatističnega agitatorja v tem sreza.

Dne 17. t. m. je bila po poročilu sreskega načelnika v Slavonskem Brodu v vasi Sibiñju proslava papeževga dne. Pri tej priliki je imel župnik Mihovil Prašiček prevratni govor s separatističnimi cilji, v katerem je dejal, da je papež naročil, naj bodo Hrvati v pripravljenosti. Po proslavi je župnik Prašiček še istega dne odpotoval v Orlovac, kjer je imel na neko skupino ljudi takisto nagovor s separatističnem duhu. Med njegovim govorom so pričeli prisotni vzklizati: »Dol z Jugoslavijo!« Na podlagi zakonskih predpisov so orožniški organi prijeli tri osebe, ki so bili glavni organizatorji in podpiralci teh izgrediv. Zaradi tega so se kmetje iz Sibiñja in Starega Slatnika pričeli zbirati v manjše skupine in odšli k orožniški postaji v Orlovacu. Kmalu jih je bilo zbranih do 200 kmetov. Kmetje so šli k orožniški postaji in zahtevali, naj izpuste vse tri aretirane. Poveljnik orožniške postaje je nato te kmete izpustil, nakar so je množica razšla.

To se je pripetilo 18. t. m. Sreski načelnik in poveljnik orožniške čete sta nato 19. t. m. prejela nalog, naj primeta glavne kolovodje teh incidentov in naj jih privedeta v sresko načelstvo, da jih tam kaznujejo. Tako so v Orlovacu prijeli osem, v Sibiñju šest oseb. Takoj nato so začeli kmetje negodovati in še istega dne ob 11. uri dopoldne je skupina svojih 100 kmetov krenila z vozovi iz Starega Slatnika v bližnjo vas Slobodno. Prišli so z namenom, da tu zberejo še več kmetov in da od tod vsi skupaj krenejo v Sibiñj. Tu so hoteli razorožiti orožnike in oprostiti vseh 14 oseb.

Ko je bil o tem obveščen, je poveljnik orožniške čete krenil z vodnikom in z 10 orožniki kmetom nasproti. Pred Sibiñjem so orožniki srečali kmete. Med pojasnjevanjem je en kmet brez vsakega poviča oddal en strel na nekega orožnika, drugi, po imenu Filip Gjurić, pa je pristopil k orožniku Aleksandru Grubiću in ga udaril po glavi. Orožniki so nato oddali en strel v zrak, nakar so se kmetje razbežali. Tistega, ki je najavil še ostale države.

»Excelsiore pravi med drugim, da upravičuje sedanji francoško-avstrijski razgovor najljepše upe za uspeh sporazuma, ki naj okrepi položaj v srednji Evropi.

»Petit Journal piše: Za nami je važna etapa k ostvaritvi rimskih sporazumov.

»Echo de Paris opozarja na odstavek komuniqueja, ki pravi, da morajo biti ravnopravni vsi, ki bodo podpisali srednjeevropski sporazum. Če bo to načelo obveljalo, potem bo prenehalo po mnenju lista dosedanje tekmovanje in bodo odpadli tudi vsi predsodki. Nato pozdravlja list, ker so se tudi zastopniki Avstrije izrekli za enotnost in nedeljivost londonskih predlogov. Zato se bo morala Nemčija pogajati o podunavskem paktu obenem in v zvezi z ostalimi vprašanji teh predlogov.

Schuschnigg v Londonu

London, 24. februarja. Č Avstrijski kancelar Schuschnigg in zunanji minister Berger-Waldenegg sta nocoj prispela v London, kjer bosta po dosedanjih načrtih proučila z zastopniki angleške vlade načrt srednjeevropskega pakta.

Ta načrt bo naknadno poslala angleška vlada nemški in italijanski, vladam držav Male antante pa francoska vlada.

streljal iz revolverja, so prijeli, prav tako tudi kmeta Gjurić, ki je udaril narednika Grubića. Popoldne ob 14. se je večja skupina kmetov vnovič zbrala med Sibiñjem in Andrijevcí. Orožniški major in poveljnik čete z orožniki so se približali kmetom in jih mirno pozvali, naj se razidejo. Svarili so jih s hudimi posledicami njihovega odpora in jim svetovali z najbližjimi besedami. Toda kmetje niso poslušali teh nasvetov. Eden izmed njih je z orožjem v roki planil proti majorju. V tem položaju je major enkrat ustrelil v zrak, nato pa še dvakrat, kar vse pa ni učinkovalo, ker je dotični kmet ves besen skočil proti majorju. Prvi orožnik v neposredni majorjevi bližini je nato, videč ga v nevarnosti, ustrelil proti kmetu, ki se je zadel zrušil na tla. Tedaj so začeli kmetje streljati z revolverji, orožniki pa so vrnili ogenj. Kmetje so se takoj razbežali na vse strani. Tu je padlo sedem kmetov, trije kmetje in trije orožniki pa so bili ranjeni.

Semkaj so zaradi tega takoj odšli pomočnik bana savske banovine dr. Hadži, zatem svetnik notranjega ministrstva Hajdukveljković, pomočnik poveljnika orožniškega polka in policijski svetnik dr. Vragović iz Zagreba. Razen tega so okrepili orožniške organe iz sosednjih orožniških čet in z orožniške šole v Kamenici. Toda 20. t. m. okrog 6. zjutraj je prišlo do 200 kmetov pred Slavonski Brod. Orožniki so jih pozvali, naj se razidejo, ti pa se niso hoteli udati, marveč so brez vsakega pojasnila pričeli streljati z revolverji, misleč, da bodo razgnali orožnike. Ti se morajo v takih primerih poslužiti orožja in so zaradi tega streljali s puškami.

Kmetje so se takoj pognali v beg. V tem spopadu je padlo pet kmetov, trije pa so bili hudo ranjeni. Kmalu nato so krožniki zvedeli, da se tri do štiri kilometre od tod vnovič zbirajo kmetje in da šteje njihova skupina kakih 700 mož. Ta skupina je odposlala 10 odposlancev, da bi se pogajala s pomočnikom bana savske banovine, ki je bil v Slavonskem Brodu, in s svetnikom notranjega ministrstva Hajdukveljkovićem. Odposlanstvo je zahtevalo, naj se kmetje izpuste, sedanji sreski načelnik pa odstrani s svojega mesta. Ko so odposlancev prijazno pojasnili in utemeljili, da je treba za tako zahtevo pisemne obtožbe z navedbo primerov in da se naj najprvo razidejo, se izjavili, da to odklanjajo. Zahtevali so, naj svetnik Hajdukveljković pride mednje. Svetnik Hajdukveljković je ta poziv sprejel z najlepšimi nameni. Z odposlanci je odšel k zbranim množici, da ji pojasni nepravilnost nje-nega ravnanja. Kmetje pa n'iso pokazali niti najmanj dobre volje, da bi poslušali Hajdukveljkovića, marveč so mu sporočili, da je njihov utjek in da ostane pri njih kot talec dotlej, dokler ne izpuste njihovih tovarišev. Ker se množica ni hotela raziti do 13. ure in ker tudi ni hotela izpustiti svetnika Hajdukveljkovića, so orožniki krenili k Podvilju, kjer je bila ta skupina kmetov zbrana. Prihod orožnikov je kmete popolnoma zbežal in množica se je takoj razbežala na vse strani. Nato je na področju tega sreza zavladal popolni red in mir.

Po ugotovljeni krivdi so župnika Prašičke odvedli v sresko načelstvo v Slavonski Brod, kjer so ga zadržali. Iz njegovih izjav in iz izpovedi pričelci, da je on stvarni organizator nekolicine ljudi, ki so zapeljali nepotrebno kmetje in jih nahnj-skali proti oblastem. Med temi izjavami je tudi zanimiva podrobnost, kjer Prašiček trdi, da mu je dr. Maček dovolil kandidirati na njegovi listi, če bo dr. Maček pri volitvah nosilec liste. Tega Prašičke poznajo že od prej kot človeka, ki je nagujen h kaznivim dejanjem in da je bil kot tak že obsojen. Tako ga je u. pr. sodišče z razsodbo od 23. oktobra 1921 št. 5711 obsodilo na eno leto temnice zaradi ponarejanja denarja. Razen tega je bil Prašiček že opetovano politično kaznovan. Pred leti pa so ga morali na zahtevo škofa Alkamaovića s policijsko asistenco vreči iz njegovega župniškega urada zaradi neob-ralnega življenja in škandalov.

S tem sem vam podal izbrano in pravo sliko o teh dogodkih, kakor so se doslej odigrali, je končal g. minister Popović.

Macdonald o jamstvih za mir v Evropi

Kolektivno jamstvo za skupno varnost je neodložljiva potreba sedanjosti

Pariz, 24. februarja. AA. Današnji »Matic« objavlja razgovor s predsednikom angleške vlade Macdonaldom. V tem svojem razgovoru je Macdonald poudarjal, da je možnost neprilicakovanih letalskih napadov zelo nevarna svetovnemu miru in da je treba zaradi tega skleniti varnostne ukrepe proti tej nevarnosti. Nato je dejal:

Najprvo je treba vzpostaviti medsebojno zaupanje in skleniti kolektivno jamstvo za skupno varnost. To dvoje spada med neodložljive potrebe sedanjega sveta. To morajo vedeti predvsem velike sile, da se po tem ravna. Treba je vzpostaviti zaupanje med temi državami. Sistem skupnega varovanja miru bo uspel samo toliko, kolikor bo iskren in kolikor dobre volje bodo pokazale prizadete države. Potrebno je tudi čim

tesnejše sodelovanje vseh držav, ki so stvarno in iskreno za mir. Nemčija, njena čuvstva in njeno stališče je treba razumeti, toda tudi Nemčija naj pokaže svojo dobro voljo. Kar smo doslej dosegli, upravičuje upanje, da bomo tudi v prihodnje uspešni in da bomo dali evropskim narodom stvaren in trajen mir.

Smrt nestorja naših novinarjev

Beograd, 24. februarja. p. Snoči je umrl nestor jugoslovenskih novinarjev Svetozar Ristić, ki je bil rojen l. 1853 in je živel v zadnjem času upokojen kot uradnik tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva.

Plameni nacionalne revolucije v Zagrebu 1. 1895

Na Jelačićevem trgu zažgana madžarska zastava na dan obiska cesarja in kralja Franca Jožefa — Poraz bana grofa Khuena v hrvatskem deželnem zboru

Letos bo preteklo 40 let od pomembne demonstracije zagrebških vseučilišnikov, ki so demonstrirali med slavnostnim obiskom cesarja in kralja Franca Jožefa proti madžarski potujočevalni politiki, proti eksponentu te politike banu grofu Khuenu in za pravice ne samo hrvatskega, temveč jugoslovenskega rodu. Ti dogodki so odmevali po vsej avstro-ogrski monarhiji, mnogo pa so bili komentirani tudi po vsem evropskem tisku. Pri vsej vztrajni borbi Hrvatov za ohranitev nacionalne individualnosti in za najprimitivnejše narodne pravice se je vendarle pojavil — kakor tudi drugod me — našim življenjem, ki je živel pod tujim jarmom, velik razdor med stari in mladimi. Ko je prevzel grof Khuena bansko mesto, so se stari voditelji hrvatskega življenja popolnoma omejili na najmirnejše izraze svojega narodnega zastopstva, mened, da bo Hrvatska itak za večne čase ostala združena z ogrskim kraljestvom. Ponižnost narodnih prvkov je bana ohrabrila in pošiljal je v Budimpešto in na Dunaj poročila, da je Hrvatska popolnoma »pacificirana«.

Taj pacifikaciji so verjeli in 14. oktobra 1895. je cesar Franc Jožef kot ogrski kralj z ogrskim ministrskim predsednikom in s člani vlade obiskal Zagreb. Prej ga ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi se bil pokazal v Zagrebu. Madžarom so zvečer pred kraljevim obiskom demolirali po Zagrebu nekaj srbskih lokalov, raztrgali in pomandrali pa so tudi srbske zastave, ki so bile razobešene na poslojpu srbske banke in srbske pravoslavne cerkvene občine. To razdejaje si je cesar Franc Jožef naslednji dan z veseljem ogledal, ko se je vozil po zagrebških ulicah, njegov odposlanec pa je zagrebškim Srbom izrekel licemerno »najvišje obžalovanje teh dogodkov. Cesar in madžarska gospoda so seveda smatrali ta vandalizem za najboljši dokaz hrvatske pacifikacije, o kateri je ban že toliko poročal.

Prišlo pa je hudo razočaranje. Za cesarjev in kraljev obisk so oblekli okrog 200 zagrebških visokošolcev v posebne gala-uniforme, prikrojene po vzoru madžarskih plemičev. Dopolne 15. oktobra se je pometal proti Jelačićevemu trgu dolg spreved tako uniformiranih visokošolcev. Ljudstvo jih je radovedno gledalo in vsi so se čudili, ker so stopali tako mrko brez običajnega petja ter se sploh niso zmenili za pozdrave.

Uniformirane študente je vodil poznejši pesnik Lacko Vidrič, ki je bil katolik, ob njegovi strani pa sta stopala pravoslavni tovariši iz Vojvodine in muslimanski iz Bosne. Ze sestava sporeda je dala mnogim misliti, da se nekaj pripravlja. Policija je bila prepričana, da se študenti nameravajo pokloniti kralju. Pred Jelačićevim spomenikom pa je spreved nenadoma obstal in velika množica je videla, kako je eden od študentov visoko dvignil madžarsko zastavo, ki je nekaj hipov pozneje zgorela z visokim plamenom. Namah je množica razumela pomen dijaške demonstracije in zaorili so klic proti monarhiji in proti banu. Policija si je utirala pot skozi množico, jurist Stjepan Radić pa je ustavil policijskega poveljnika ter ga zapletel s svojo duhovitostjo in sugestivno zgovornostjo v debato, med katero je dokazoval, da tudi po postavih na Hrvatskem ni upravičena madžarska zastava. Dokazoval mu je, da je demonstracija namenjena samo v protest proti nepostavnenemu madžarskemu imperializmu in da ne pomeni razalitve madžarskega naroda. Radić je s to debato policijo zadržal in njegovi tovariši so se med tem razgubili. Pozneje so aretirali vse, ki so imeli gala-uniformo, v zaporih pa so pridržali samo one, ki so izjavili, da so se demonstracije udeležili iz prepričanja. Kdor pa je rekel, da se je znašel na Jelačićevem trgu samo zaradi splošnega navdušenja je bil takoj izpuščen iz policijskih uradov.

Dijaška demonstracija med cesarjevim obiskom je učinkovala kakor bomba. Opozicijski madžarski listi so očitali banu Khuenu, da je bil slep in da ni razumel hrvatskega narodnega razpoloženja, inozemski listi pa so se posvečali vprašanju narodnih manjšin v avstro-ogrski monarhiji. Epilog pa je bil v hrvatskem deželnem zboru, v katerem je nacionalno revolucionarni pokret mladine osokolil tudi stare, mirne hrvatske patriote. Stari primorski poslanec Barčić je v svojem govoru naglasil, da sta srbska in hrvatska zastava emblema našega narodnega edinstva. Ves zbor je odločno obsodil politiko bana Khuena, zlasti pa njegovo sejanje mržnje med Srbi in Hrvati in ban je doživel v deželnem zboru največji poraz. O vseh teh zgodovinskih dogodkih bo v ponedeljek 25. t. m. predaval bivši šef Centralnega presbiroja g. Milan Marjanović in bo njegovo predavanje oddajala zagrebška postaja.

kantov v dravski banovini žele trafikanti;

1. Ustavi se naj podeljevanje novih trafik ter se podvrže vse trafike, ustanovljene od leta 1932 dalje, strogi reviziji; ukinejo naj se vse iste, ki so nepotrebne. V svrhu tega naj se izda v najkrajšem času pravilnik k monopolskemu zakonu od 5. decembra l. 1931.

2. Izda se naj dovoljenje za obvezno članstvo, da si na ta način zberejo malo-prodajalci tobačnih izdelkov in monopolskih predmetov potrebna sredstva v gospodarske in socialne svrhe, kar je v sedanjih časih nujno potrebno in je tudi že uvedeno v drugih državah z največjim uspehom.

3. Ukine naj se naredba uprave državnih monopolov, ki zahteva, da morajo imeti trafikanti vse vrste tobačnih izdelkov v zalogi. Ta se naj izpremeni tako, da morajo imeti samo oni na prometnih točkah vse vrste tobačnih izdelkov, ki se morajo označiti od finančne kontrole.

4. Ukine se naj zahteva po 15dnevni zalogi ter se določi na tridnevno. To pa iz razloga, ker dejansko popolnoma zadostuje taka količina, ki se lahko izpopolni vsak dan in je zaradi tega zahteva po večji zalogi popolnoma neumestna.

5. Zastareli tobačni izdelki se naj izmenjajo brez odškodnine. Neopravičeno je zahtevati od trafikantov 150dostotno odškodnino pri 50dostotni prodajni proviziji, posebno še, ker v mnogih primerih dobivajo trafikanti že pri nabavi zastarele tobačne izdelke. Velika krivica je tudi v tem, da pridejo povečini samo oni zastareli tobačni izdelki v zamenjavo, katere so morali prisilno nabaviti trafikanti, čeprav so vedeli, da jih ne bodo spravili nikoli v promet.

Med slučajnostmi je bil sprejet predlog, naj se nad eksportnimi cigaretami uvede stroga kontrola.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Franc Belinc, v odbor pa Jernej Novak, Marjana Novakova, Amalija Klavdova, Frančiška Goljeca, Franja Pezdrijeva, Pavle Badesič, Mihael Belak, Anton Preša, Adolf Peče, Anica Dimiceva in Franc Hitti.

Predavanje v „Soči“

V »Soči« je govoril v soboto zvečer ljubljenski predavatelj zdravstveni svetnik g. dr. Franta Mis o raku. V teku nadenourne predavanja je v poljudnih besedah, spremljanih s številnimi skioptičnimi slikami, prikazal poslušalcem, ki so napolnili dvorano »Pri levu« na Gosposvetški cesti do zadnjega kotička, vse strahotne bolezni, ki jih zadaja rak človeštvu. Posebno pozornost je vzbujalo demonstriranje raka na naravnih preparatih. Vsa neumna prizadevanja tudi najuglednejših zdravnikov znanstvenikov niso mogla doseči dognati pravega izvora te strašne bolezni, za katero nastanek obstajajo desletja teorije. Bolezni je razširjena zlasti v severnih mrzljih krajih, in sicer v glavnem v civiliziranih plasteh človeštva. Statistično je dokazal, da umre za rakom letno okroglo 60 ljubljancev. Njegovo predavanje je izzvenelo v apel na oblastva in našo javnost, naj bi z dotacijami, odnosno s prispevki pripomogli do ustanovitve radiološke stanice v Ljubljani, kjer bi se z radijskim obsevanjem zdravile in lajšale strašne bolezni onim 1500 ljudem v dravski banovini, ki vsako leto болоhajo za rakom in ki sicer brez pomoči hirajo ali pa so prisiljeni iskati za drag denar leka v tujini.

Nastopil je tudi društveni pevski zbor, ki je pod vodstvom društvenega pevovodje g. Mihe Rožanca zapel nekaj lepih narodnih pesmi.

„Gašperček v Mojstrani“

Danes popoldne so uprizorili v Vajenskem domu Jakoba Spicarja lutkovno predstavo »Gašperček v Mojstrani«, za katero je bilo toliko zanimanja, da je zmanjkalo vstopnic. Predstava je bila izvirno režirana. Občinstvu je zlasti ugajalo, ker se vse odigrava v domačem miljeju. Pristni gorenski kostumi, lepa scenerija, humorja polni kupleti in prav dobro izurjeni orkester Vajenskega doma so mnogo pripomogli, da je bila lutkovna predstava res na visku.

Pri ishljisu sledi na kozarec naravne »Frana Josefove grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muke izdatno izboljšanje črevesja, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah, proti jetrom in danki ter pri krenjih žilah, hemeroidih, obolenih prostati in mehurnem kataru. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zadnja pot Josipa Bergmanna

Novo mesto, 23. februarja. Danes popoldne se je vršil pogreb lekarnarja g. Josipa Bergmanna ob ogromni udeležbi meščanstva, okoliškega ljudstva, njegovih številnih prijateljev in znancev, ki so dospeli z vseh strani naše banovine. Zastopani so bili vsi novomeški uradi in številne organizacije. Zelo častno je bilo zastopano gasilstvo, katerega častni poveljnik je bil pokojnik. Lekarnarsko zbornico sta zastopala magister dr. Piccoli in magister Levstek.

Ogromni žalni spreved je vodil ob številni asistenci duhovčine kapiteljski prost Karl Cerin. Številni venci so pričali o pokojnikovi popularnosti, ki jo je užival v javnosti. Ob krsti sta stopali dve vrsti gasilcev, ena z gorečimi baklami v rokah, a krsta sama je bila obložena s krasnimi venci in šopki. Vso dolgo žalno pot je igrala novomeška godba. V sprevedu je korakalo tudi več sto dečkov, mladeničev in tudi starejših mož, katerim vsem j e bil pokojnik krstni ali birmanski boter. Ko je žalni spreved krenil s starega pokopališča, kjer je duhovščina opravila cerkvene obrede, na novo pokopališče. so ob zvokih gasilskih fanfar — zadnji pozdrav zaslužnemu gasilcu — spustili krsto v zemljo.

Počivalj v miru. Novomeščan, ki si svoje mesto tako ljubil, saj si s svojim človekoljubnim delovanjem otiral solze in mnogim pomagal v potrebi!

Čitajte tedensko revijo ZIVLJENJE IN SVET

Higijenski zavod

Ljubljana, v februarju. Poročilo o živahni delavnosti Higijenskega zavoda v preteklem letu, ki nam ga je stavil na razpolago direktor g. dr. Petrič in ki smo ga deloma prinesli že na svetovno, naj izpopolnimo še z naslednjimi podatki:

Nadzorstvo nad živili

Je vršil kemijski oddelek Higijenskega zavoda in deloma zdravstveni dom v Mariboru. Preiskanih je bilo 3302 (predlanski 2339) vzorcev živil, predvsem mleka, mlečnih in mesnih izdelkov, mlevskih izdelkov, masti, kave, alkoholnih in brezalkoholnih pijač in vode. Zanimivo je, da med 1000 vzorci mleka lani ni bilo ugotovljene nobene povtrbe, kar dokazuje uspešnost nadzorstva. Oddelek je sodeloval z mestnim nadzorstvom tako, da so se vršile vsak mesec 4 skupne kontrole živil na področju mesta in je s tem omogočilo strožje nadzorstvo.

Poleg tega je oddelek stalno nadzoroval kopalnice S. K. »Ilirije« in sistematično preiskoval vse leto Ljubljano in Savo, da bi s tem ugotovil sestavo odpadnih vod in njih vpliv na onesčičenje Ljubljance in Save. Skupno s Sanitarno-tehničnim oddelkom je proučeval kraške vode v Suhl Krajini, da bi se našla najboljša rešitev vodovodnih naprav v Suhl Krajini. Z barvilom »uraninom« so bili barvani podzemeljski vodni tokli, da se ugotovi zveza med ponikovalnicami in pritoki Krke. Rezultat barvanja je bil pozitiven. Pri tem so sodelovali razni strokovnjaki in skavti v povojni dobi je bilo to prvo barvanje kraških vod. Barvanje je subvencionirala kr. banska uprava.

Asanacija vasi.

Sanitarno-tehnični oddelek zavoda je zgradil 12 vodovodov (Gor. Suhadol pri Brusnicah, Zalna pri Višnji gori, Rakitna pri Preserju, Stranice pri Slov. Konjicah, Toplice pri Novem mestu, Cerklje — Zupca vas, št. Janž — Češnjice, Smokuč pri Breznici, Šmartno pri Litiiji, Kotredelj pri Zagorju, Srednja vas v Tuhinju, 1 vodovodno zajetje (Škrilj, občina Mozelj), 3 kopalnice (Poljane pri Čremošnjicah, Vel. Cerovec pri Šmihelu, Koprivnik in 6 vodnjakov (Raje pri Vel. Dolini, Cerkiševci pri Gradcu, Križevska vas pri Metliki, Doklece pri Ptujski gori, Puonci in št. Lovrenc na Pohorju) Sredstva za zgradbo so prispevali država, banovina, občina in prebivalstvo. V sled pomankanja denarnih sredstev je prebivalstvo prispevalo nanj odpdajajoči del večinoma v delu in vožnjah.

Poleg tega je oddelek napravil načrte za 4 zdravstvene domove, 22 vodovodov, 7 javnih kopalnic ter 6 vodnjakov in je brezplačno razdelil večje število standardnih načrtov za gnojšča in greznice. V 44 krajih banovine se je izvršil krajevni ogled zaradi preskrbe z vodo. Odkar obstoji Higijenski zavod, ni bilo izvršeno še v nobenem letu toliko vodopreskrbnih naprav.

Zdravstvena in socialna zaščita dojenčev in male dece.

V posvetovalnico 11 dečjih dispanzerjev (Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Tržič, Medvode, Lukovica, Trbovlje, Hrastnik, Cerklje ob Krki, Rogatec) je dovedla 3001 mati (predlanski 2571) dojenca in malo deca na pregled in posvetovanje, 1094 mater je pa prišlo le zaradi nasveta. Pregledov dojenčev in male dece je bilo izvršeno 12.259 (predlanski 10.855). V poliklinikah dečjih dispanzerjev je pa bilo pregledanih in zdravljenih 7075 (predlanski 6617) dojenčev in male dece v 17.260 (predlanski 16.715) ordinacijah. Največ dojenčev je bilo donesenih v dispanzerje zaradi motenj v prebavi v sled nepravilne prehrane, mala deca pa je pobolevala večinoma na dihalnih in anglički bolezni (rahitis). Siromašnim materam so se delila brezplačno zdravila, mleko, penice in druge potre. ne za dojenca. Zaščitne sestre dispanzerjev so »pravile po domovih dojenčev in male dece 9131 (8815) obiskov. V dečjem domu (Kraljice Marije) v Ljubljani je bilo oskrbovanih 400 (264) dojenčev 7873 (5326) dni in 48 (47) mater. Poleg tega sta se vzdrževali 2 selški dečji koloniji Zavod za zaščito dece je priredil 26 tečajev o negi dojenčka.

Zdravstveno in socialna zaščita šolske dece

Je vršilo 11 šolskih poliklinik (Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Novo mesto, M. Sobota, Tržič, Medvode, Lukovica, Cerklje ob Krki, Rogatec). Zdravniki poliklinik so izvršili po šolah 12.996 (predlani 15.125) sistematičnih in kontrolnih pregledov učencev. Ostale pregledje so izvršili mestni in banovinski zdravniki, ker spadajo ti pregledi v smiselu zakona o zdravstvenih »činah« in njih delokrog. Zdravniško pomoč je iskalo v ambulatorijih poliklinik 29.506 (predlanski 16.863) učencev v 41.035 (25.000) ordinacijah. Stari učencev so se posvetovali z zdravniki v 3542 (25) primerih, učenci v 2101 (1811). Zdravniki so napravili na domu 179 (173) obiskov, zaščitne sestre pa 575 (596). Antropolog šolske poliklinike v Ljubljani je izvršil merjenja na 2292 učenceh. Za nego in popravilo zob šolske mladine so skrbeli šolski ambulatoriji v Ljubljani, Mariboru in Celju. V počitniških kolonijah (Rakitna, Sv. Martin na Pohorju, Lukovica, Medvode) je bilo sprejetih 515 (495) okrevanja potrebnih učencev. Sredstva za vzdrževanje kolonij so prispevali: Fond za zdravstveno zaščito učencev, Kuhinja kraljice Marije, Protituberkulozna liga, Rdeči križ in nekateri učenci sami.

V šolskih kuhinjah (Ljubljana, Maribor, Celje, ki so se vzdrževale iz prispevkov Nj. Vel. kraljice Marije (vsaka mesečno po 5000 Din), je bilo izdanih siromašnim učencem 142.145 malih južin in 39.576 kosil in večerij.

Delo v splošnih ambulatorijih. Podošleški zdravstveni domovi (Medvode, Lukovica, Cerklje, Rogatec) imajo poleg drugih ambulatorijev še ambulatorije za zdravljenje in posvetovanja odraslega siromašnega prebivalstva. V teh ambulatorijih je iskalo zdravniške pomoči 4074 (4488) oseb v 5394 (6623) ordinacijah. V kopalnicah zdravstvenih domov se je uklopalo 17.266 (14.525) oseb.

Borba proti tuberkulozi.

Protituberkulozne dispanzerje v Celju, Mariboru in Tržiču (zadnji je na novo odnovan) je obiskalo 2299 oseb v 4933 ordinacijah. Tuberkuloza je bila ugotovljena pri 1097 osebah (odprta pri 360). Posveto-

vanj z obolenimi je bilo 2812. Zaščitne sestre so napravile na domu 295 posetov. Rentgenološko je bilo pregledanih 810 oseb. V bolnice ali zdravilišča je bilo poslanih po dispanzerjih le 57 oseb, kar je bore malo v razmerju z ugotovljenimi primeri. V 316 primerih se je zdravilo v dispanzerjih s pnevmotorakso. Dispanzerji so razpolagali z mnogo premajhnimi sredstvi, da bi mogli poslovati v večjem obsegu.

Zatiranje trahoma.

Organizacijo protitrahomske borbe v Prekmurju vodi Zdravstveni dom v M. Soboti s pomočjo protitrahomskega ambulatorija v Dol. Lendavi in 26 selskih ambulan. Trahomski ambulatorij v D. Lendavi in 10 selskih ambulan je bilo na novo otvorenih. Zdravstveni dom je ugotovil do konca leta 1933 v Prekmurju 3780 za trahom bolnih oseb. To število je v letu 1934 naraslo na 4807. Zdravstveni dom je izvršil v to svrhu obširno periustracijo prekmurskega prebivalstva. Pregledal je lani 25.671 oseb in zdravil trahomaše v Zdravstvenem domu in po selskih ambulanah v 113.993 (predlanski 59.871) ordinacijah. Zaščitne protitrahomske sestre so napravile na domovih 1361 posetov. V Zdravstvenem domu je bil otvoren oddelk z 10 posteljami za operirane trahomaše. Protitrahomske akcije v Prekmurju je podpirala z denarnimi sredstvi kr. banska uprava.

Zdravstvena prosveta prebivalstva.

Higijenski zavod je priredil 2 stalni razstavi na vselejnjem prostoru v Ljubljani: »Tuberkuloza« in »Mati in dete«. Razstavi je obiskalo okrog 20.000 ljudi. — Higijenske ustanove so priredile 27 tečajev o negi dojenčka, 1 potujočo higijensko razstavo. 1 samaritinski tečaj in 282 (359) zdravstveno potujočih predavaj. Raznim prosvetnim društvom so bili izposojeni »zdravstv.« filmi, diapozitivi in slike. V radiu Ljubljana se je vršila v zimskih mesecih stalna zdravstvena ura.

Prav tako je statistični odsek obdelal dragoceno nazorno gradivo, med drugim tudi tabele o razdelitvi prebivalstva dravske banovine po starosti in spolu za desetletje 1920—1930, ki kažejo živo potobo o rasti in umiranju našega naroda.

Film Z. K. D.
Danes ob 1/3. pop. poje LAWRENCE TIBBETT v prekrasnem filmu
KUBANSKA LJUBAVNA PESEM
Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50, 6.50 Din
Predstave v Elitnem kinu Matič

Nevarno naraščanje škofjeloških vod

Škofja Loka, 24. februarja. Škofjeloške vode so potuhnjene. Vsako jesen in pomlad nam jo zagodejo, po prilikah pa še drugič, da se kar s strahom oziramo nanje, ko nam valjjo besneči valovi ob sotočju Selčice in Poljanščice velikanske množine vodne mase v Soro, da jo struga komaj požira.

Včeraj je bila situacija spet kritična. V petek, še bolj pa čez noč in v soboto ves dan je bilo kakor iz škafa in je voda takorekoč kar pred očmi opazovalcev naraščala više in više. Zvečer je bila struga Poljanščice ob sotočju čisto do roba zavzeta in vsak trenutek je bilo pričakovati, da se voda razlize preko bregov, zlasti ker je še vedno neusmiljeno deževalo. Sneg je kar sproti jemalo. Spričo velikega naliva se je Sora divje razpenjala valila proti Medvodam ter sem in tja že prestopila meje svojega običajnega toka. Danes je naliv popustil, toda je položaj še vedno kočljiv, ker je porečje naših vod zelo prostrano in so imeli zlasti na Poljanskem tudi hudo deževje. Nalive je spremljal močan veter.

Laško, biser ob Savinji

Čital sem nekje o davno že preizkušenih resnici, da te neka nevidna sila stalno privlači na kraj, v katerem si doživel najgloblje pretresljaje in dogodjaje. So to doživlja in slike, katere si je za vedno in neizbrisno vtisnila v spomin nepreracunljiva in vibrava mladost ali pa veličastje narave. Mladost in njena svetla zarja kmalu zgine in je ni več. Ostanje vendar večna, stalno enako privlačna, enako mladostna narava, ki te v Laškem razbija in razvedri enako pozimi, ko mlado in staro pohiti z »dilemami na bližnje hribe in planine; enako v zgodnji spomladi, ko te ob toplih vrelih Savinje pozdravi že prvo zelenje, in prve plahje vijolice ter zvončiči, katere v bližnjem Celju in Zidanem mostu pokriva še debeli sneg; enako ob poletni vročini, ko iščejo domači in tuji gostje, zdravi in bolni v hladni reki osvetežja in razvedrila; enako ob pestro-zareči, zasajeni jesei, ko že najdemo polagoma v topli termi pred bližajočim hladom zdravja, mladosti in zabave.

Pozno zvečer se spreham na postaji in čakam brzega vlaka. Čakam in se spreham skoraj sam. Le v čakalnici II razreda dremle in se potihno razgovarja, čas hrvasko, čas nemško mlajša dama in elegantno opravljeni starejši gospod, ki je menda obiskal kopalnice in čaka sedaj, enako meni, na brzi vlak za Zagreb in Beograd. Tudi par glasnejših potnikov-železničarjev se oglasi za trenutek in tudi ti utihnejo kmalu docela.

Ostanem sam. Sam ter vedno bolj prevzet in preinjen od nočnega šumenja Savinje, ki odmeva v tisočih akordih bližajočee se spomladi, v strmih grapah in skritih dolinah Sv. Mohorja, Sv. Jederti, Sv. Lenarta in jamega, stožčastega Huma. O čem žuboriš in mi pripoveduješ spomlad, Savinja? O Kačičevi, toliko povčan in ozaljani restavraciji? O impozantnem, novem Sokolskem domu ob reki? O mogočini pivovarni, ki se pripravila in gradi v Laškem? Ali samo, draga, napram vsem in vsemu enako privlačna Savinja, pripoveduješ o tihih, s cvetkami in solncem nekoč obdanih potih, o zgrešenih in nedoseženih ciljih? Da, tajinstvena je tvoja govorica, Savinja skrivnostna, a kako blagodejen je tvoj jek in odmev ob prebujajočih se gorah in gozdovih v nočni tmini in bližnji pomladi v — Laškem! Franc Wernig.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 24. februarja.

Ban dr. Puc pokrovitelj obrtniške razstave v Ljubljani

Posebna deputacija Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino, podružnica za Ljubljano-mesto in Ljubljano-Šiško je posetila v soboto g. bana in ga seznanila z namenom obrtniške razstave v Ljubljani. Deputacija je g. bana prosila za pokroviteljstvo, katero je blagohotno sprejel.

Razstavni odbor je sklenil, da se razstava otvori 29. junija ter konča 14. julija. V interesu ljubljanskih obrtnikov je, da se čimprej prijavi za razstavo, ker je število prijaviteljev že visoko, da bo mogoče razstavnemu odboru upoštevati vse prijavitelje in temu primerno oddeliti razstavni prostor.

Prijave sprejemajo pisarna DJO, Rimaska cesta 19, tajnik razstavnega odbora Ivan Miheličič, Ljubljana, Borštnikov trg 1 in predsednik podružnice DJO za Ljubljano-Šiško Kristan Franjo, čevljarški mojster, Celovška cesta 83, kjer dobe interesi tudi vsa nadaljnja pojasnila.

Zbor notarjev

Glede na nedavno izjavo pravosodnega ministra dr. Kojčiča, da vprašanje notarijata pri nas še ni rešeno in naj se sploh ukine ali pa razširi na vso državo, se je danes dopolne vršil na sodišču izreden občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Poročal je predsednik, notar g. dr. Kuhar in je bil njegov predlog, naj se notarji raztegne na vso državo, soglasno sprejet. Notar g. dr. Kreljev je poročal, da ni misliti na uklinjenje notarijata. Sprejeta je bila resolucija, v kateri zahtevajo notarji raztegnitev dosedanjega notarijata na vso državo. Resolucija bo poslana vsem odločujočim činiteljem.

Občinski uslužbenci za južni del dravske banovine

Danes dopolne se je vršila v dvorani mestnega magistrata skupščina Društva občinskih uslužbencev za južni del dravske banovine. Predsednik g. Japelj je otvoril skupščino, pozdrvil magistratnega ravnatelja g. Jančiča, tajnika Zveze občinskih uslužbencev Mohoriča in druge ter se spomnil kralja Udeinitelja.

Kot prvi se je zatej oglasil k besedi magistratni ravnatelj g. Jančič in je razložil pomen stanovskih organizacij občinskih uslužbencev, ki jih je v naši državi nad 60 tisoč. V imenu Zveze občinskih uslužbencev je g. Mohorič pozdravil zbor in podal pregled dela zveze v prid uslužbencev. Predsednik g. Japelj se je obema zahvalil za izvajanje ter nato podal pregled društvenega dela, zlasti pa njegovih prizadevanj v borbi za uredbo in statut o občinskih uslužbencev. Iz tajniškega poročila g. Kavčiča je bilo razvidno ogromno delo društva, a blagajnik g. Azman je povedal, da je finančni položaj društva razmeroma povojen.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika Vanko Japelj iz Tržiča, v odbor pa: Franc Perko iz Tržiča, Drago Bizal iz Kočevja, Jožica Jemceva z Bleda, Tine Korinpec iz Trbovlje, Janko Guček iz Logatca, Ignac Nadrah iz Višnje gore, Jože Kavčič z Jesenic in Franjo Simončič iz Novega mesta, v nadzorni odbor pa Franc Armani iz Toplice in Ferdo Dekleva iz Domžal. Pri slučajnostih se je razpravljalo o združitvi obeh občinskih organizacij za severni in južni del, ki bi lahko kot ena močnejše zastopali interese občinskih uslužbencev. V

debatu o posmrtni samopomoči je bilo sklenjeno, da je obvezna za vse člane, prispevek se pa zniža od 40 na 20 Din. Sklenjeno je bilo, znižati članarino nižjim občinskim uslužbencem. Dalje se je sklenilo, da bodo občinski uslužbenci sodelovali pri »Samoupravi« s svojo prilogo in s svojimi članki. Za urednika je bil imenovan g. Japelj. Zborovalce je pozdravil v imenu tovarišev iz severnega dela dravske banovine g. Kranjc iz Slovenjgradca.

Zborovanje likovnih umetnikov

Sinoči so v restavraciji »Zvezda« zborovanje naših likovni umetniki, včlanjeni v Društvo upodablajočih umetnikov. Zborovanje se je udeležilo okrog 30 slikarjev in kiparjev, pa tudi nekaj gostov, ki jih je zanimalo poročilo o delovanju društva v minulem letu.

Glavna debata se je razvila okrog denarnih dajatev in podpor banovine. Upravnik Narodne galerije g. Janez Zorman je pojasnil, kod in kje so ta denar porabili. Največ ga je šlo za adaptacijo prostorov galerije, za nakupe umetnih in umetnobjrtnih izdelkov, ki so bili na dražbah zadnje čase posebno na nekaterih gradovih, katerih lastniki so pomrli ali pa bili primorani, svoje zbirke spraviti na dražbo. Tako je mogoče, da so imeli umetniki v resnici malo od tega denarja, ko so skoro vsega porabili za namene, ki skoro nimajo kaj skupnega z živimi razmerami naše upodabljoče umetnosti in njenih ustvarjalcev.

Pred zaključkom zborovanja se je okrog tega razvila precej živahna debata. Ogenj v strehi je nastal zaradi očitkov g. Zormanu, češ, da ima on v zadevah naših umetnikov zmerom prvo besedo, kar mu nekateri zamerijo. Ničde ne dvomi, da vojdiyo g. Zorman vselej je nesebični idealni nameni, kadar je našim umetnikom z navsveti ali pojasnilo na razpolago. Vendar so pri debati hoteli videti nekateri v tem početju umetnostno-politično vlogo Narodne galerije, kateri ne priznavajo primata v odločanju zadev umetnikov, najsi Narodna galerija tega oficilno tudi ne dela.

Težnje naših trafikantov

Danes so trafikanti zborovali pri Ljodyu na Sv. Petra cesti. Občni zbor je bil dobro obiskan. Po otvoritvi predsednika Belince je poročal tajnik Peče, da si je organizacija lani pridobila 33 novih članov, izgubila pa 12. Opažati je, da se za organizacijo zanimajo trafikanti iz Maribora in Ljubljane, medtem ko na deželi ni opažati zanimanja. Vsega skupaj je imelo lani društvo 496 rednih, pet častnih in enega dopolnega člana. Grajati mora redno članstvo, ki ne iz

To so res

skrajno nizke cene!

Prima sportni suknjiči po 98 Din

VELIKA IZBERA pumparic, modnih hlač, oblek in čepic. Res poceni kupite le

pri **PRESKERJU** v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14

Lakner in Pančur

pripravljena na smrt

Razglasitev potrjene smrtno obsodbe — Zadnje ure obeh zločincev — Pančur ciničen, Lakner skesan

Maribor, 24. februarja.

Točno ob 8. zjutraj je pridrdral preko državnega mosta voz, ki je vzbudil zanimanje vseh mimo idočih. Na vozu je sedelo pet paznikov in sredi med njimi v verigah uklenjena dva mlajša človeka. Ljudje, ki so stali kakor običajno ob tej uri na Glavnem trgu, so takoj vedeli, da st. Lakner in Pančur na svojem zadnjem potu skozi Maribor. Ko je voz prispel pred vhod jetnišnice v Sodni ulici, je tam že čakal kordon orožnikov, ki so oba zločince prevzeli v smislu predpisov ter jih spremili v določeni jetniški celici. Ljudje se je na mah nabralo ob vhodu v kamentranju dogodka postajali pred jetnišnico. Ko sta Lakner in Pančur stopila z voza, sta se po vsem telesu tresla. Bila je pač slutnja, da so jima ure štete.

Razglasitev potrjene smrtno obsodbe

Prvotno bi se morala izvršiti v prejšnji porotni dvorani. V zadnjem trenutku pa je predsednik sodišča dr. Žihner v soglasju s predsednikom senata dr. Tombackom in jetnišničkim ravnateljem Hohnjecem odredil, da se razglasitev izvrši v jetnišniški ravnateljski sobi. Ob 11. je bil zbrana veliki senat, in sicer vsi dr. Tomback kot predsednik, vsi Zemljič, vsi Lenart, vsi dr. Kotnik in Kolšek kot prisodniki. Navzočen je bil tudi državni pravnik dr. Hojnik kot zastopnik državnega tožilstva, nadalje orožniški podpolkovnik Gerovac, sodni uradnik, pravnik in novinarji. Širša javnost k razglasitvi ni imela dostopa.

Kmalu po 11. uri je iz jetnišnice sem prihajal odmev zamolklih korakov in rožljanja verig, v katerih sta bila oba zločince ukovana. Pančur je verige držal z vrvice kvišku, da ga niso pri hoji ovirale. Lakner je bil videti mirnejši, saj je slutil, za kaj gre in saj ni bil vložil ob smrti sodbi 15. oktobra lani nikakršne pritožbe na višjo instanco. Pač pa je Pančur bil videti zbežan. S tihim glasom je predsednik senata vsi dr. Tomback ob smrti tihiši naznanil Pančurju, da je ministarstvo pravde njegovo pritožbo odklonilo. Nato je obema sporočil, da se bo jutri v ponedeljek 25. t. m. ob pol 7. zjutraj izvršila smrtna obsodba z usmrčenjem na vešalih. Pri tem je Pančurju prišlo nekaj trpkoga okoli ustnic, Lakner pa je sporočilo sprejel popolnoma hladno in mirno. Predsednik vsi dr. Tomback je nato vprašal najprej Pančurja, kaj si želi, na kar je Pančur odvrnil: »Staršev tako nimam več, druge želje pa nimam.« Ko ga je predsednik vprašal, koga želi za duhovno tolažbo, je odvrnil, da mu je vseeno. Potem se je predsednik dr. Tomback obrnil do Laknerja in ga v istem smislu vprašal, česa si želi. Lakner je odgovoril: »Mater bi se rad videl zadnjič, pa je zanjo boljše, da tega ne vidi. Tudi daleč je in ne bi prišla pravočasno. Jaz sem popolnoma pripravljen.«

V celici 38.

Semkaj so namestili Pančurja. Ze zjutraj pri prevozu je slutil, kaj bo prišlo. Ko so mu ponudili prežgano juho, je zaželel še eno porcijo. Ker pa ni bilo več prežgane juhe, so mu ponudili govejo. Pri tem je Pančur dejal, da takšne juhe ne mara, ker je znaj pretežka in premastna. Opoldne si je zaželel najprej cigare »Drina« in čaj. O vinu ni hotel najprej ničesar slišati. Pozneje je želel črno kavo. Ko so mu jo prinesli, je smehljal se pripomnil, da je to barvana voda. Kmalu zatem si je zaželel kuhano vino in kranjsko klobaso. Ko se je na vratih pojavil p. Kacijan v spremstvu kazniškega kurata Zavadlala, je pripomnil, da se ne bo izpovedal, češ da se je že trikrat, pa da ga bodo vseeno obesili. »Še enega paznika bi ubil,« tako se je izrazil Pančur orožniku, ki ga je stražil v sobi. »Če bi ne bilo vsa orožnikov in bi me stražili pazniki, bi pred smrtjo še enega ubil.« Pančur stalno zatrjuje, da ni kriv. V odprti celici je ves čas z njim orožnik, pred celico drugi orožnik. Prav tako je pri sosednji Laknerjevi celici. Medtem ko je bil Pančur od začetka bolj pobit od Laknerja, se je popoldne razpoloženo izpremenilo in je Pančur postal vse bolj drzen in ciničen, a Lakner se je vsaj na videz kazal pomirjen in tih.

V celici 37.

Pri Laknerju je bilo obratno. Zjutraj je bil še ves razigran. Ko so ga vprašali, ali želi še eno porcijo juhe, je s smehom dodal jetniščarju, da se boji preveč jesti, ker bi se sicer lahko vrvi utrgala. Tudi razglasitev je še sprejel mirno. Po razglasitvi pa je postal vse tišji. Za obed si je želel pečenko s prikuho, zlasti pa pecivo. Cigare ni maral, ker ne kadi. Tudi vina spočetka ni hotel, pa si ga je pozneje zaželel. Vse, kar sta oba želela, sta dobila.

Hart postavlja vešala

Ob pol 16. je pričel krvnik Hart s svojim pomočnikom, ki ga je privedel s seboj, postavljati vešala na jetnišniškem dvorišču tik pod oknom obeh zločincev, tako, da ga jetniki iz zgornjih nadstropij niso mogli videti.

Hart postavlja vešala

Hart je danes po Mariboru zbujal splošno pozornost. Ljudje so ga, ko je zapustil zjutraj jetnišnico, kjer je prenočeval, prepoznali in so šli za njim. Sodni poročevalec »Jutra« je mimogrede navezal z njim kratek razgovor.

»Poznamo Vas že, gospod Hart. Bili ste že v Mariboru.«

»Da, gospod, dobro se spominjam, ko sem leta 1926. pomagal svojemu mojstru Mauserju pri justifikaciji Čiča in Zlah-tiča.«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

»Pa kako lepo mesto je to. Lepa dekleta imate. Grem, da se malo razgledam po mestu. Pa pridni bodite!«

»Kako sicer kaj?«

»Posli so posli, kaj hočemol.«

»Vam ugaja Maribor?«

Proti večeru

Pančurju se vzbujala vest, Lakner moli in joče. Proti večeru je prišel v jetnišnico pater dr. Stanko Aljančič in se je mudil pri Pančurju poldrugo uro. Glede tega, da bi se spravi z Bogom, je pokazal Pančur spočetka precejšnjo trdovratnost in ni hotel prvotno o tem ničesar slišati. Vendar se je dr. Aljančiču posrečilo, da ga je v poldrugi uri pripravil za zadnjo uro. Proti večeru je Pančur postal miren.

Lakner je vse popoldne presedel na svojem ležišču in bral iz nekega molitvenika. Jokaje je pripovedoval ravnatelju jetnišnice Hohnjecu, da mu je hudo posebno zaradi matere, ki ji je napravil veliko sramoto in bolečino, a ki jo še vedno ljubi. Dejal je, da moli zase in za mater. Lakner je povedal vse, kar mu je ležalo

na duši. Popoldne je postal zelo žejan in je prošil za dve limoni. Ravnatelju Hohnjecu je pripovedoval, zakaj ga žejna in zakaj mora zmerom bljuvati. Pred tremi leti je bil namreč pogoltni drobce roba porcelanaste posode, da bi na ta način zbolel in prišel v bolnišnico. Hujših bolečin zaradi tega ni čutil in tudi v bolnišnico ni prišel, pač pa mora stalno bljuvati in stalno ga žejna. Oba, Lakner in Pančur, sta si za večerjo zaželela praženca, Pančur pa cigare »Drina« in nekaj vina. Na spanje seveda to nič ne mislita.

Na jutrišnji ponedeljek bo obema iztekla poslednja ura. Mirno bo po Mariboru življenje in vrvenje, na jetnišniškem dvorišču pa bosta umrla dva človeka. Kri, prelita nad mengeškim župnikom Kušarjem in paznikom Ivanom Peterinom bo maščevana. Pravici bo zadoščeno.

Maribor preko nedelje

Maribor, 24. februarja.

V Unioinu je bila danes dopoldne konferenca, ki sta se je udeležila tudi minister dr. Marušič in ban draveke banovine dr. Puc. Na konferenci so se obravnavali

Zivljenjski interesi Maribora in obmejnega ozemlja

Ob prihodu so ministra dr. Marušiča in bana dr. Puca pozdravili predstavniki posameznih oblastev.

Sinoči so zborovali pri Ortu

zasebni nameščenci

Zbor je otvoril predsednik Franjo Miklavčič in pozdravil ljubljanska delegata podpredsednika Pokojniškega zavoda Tavčarja in zveznega podpredsednika Zemljiča, nadalje zastopnika bančnih in farmacevtskih uradnikov Kosa iz Celja in Koruzo iz Ruš. V izčrpnih izvajanjih je Tavčar govoril o boju slovenskih zasebnih in avtonomnih nameščenec za Pokojniški zavod in se izrekel proti nartu, da bi postale bolniške blagajne krajevni organi SUZOR, ker bi to bilo v škodo zasebnih nameščenec. Drugi govornik, Zemljič, pa je seznanil zborovalce a skelpe raznih anket, na katerih se je obravnavalo vprašanje bolniških blagajin, in s koraki, ki jih je napravila zveza v branu in zaščito pravic svojih članov. Naglašal je potrebo specialne zakonite ureditve celotnega nameščenškega zavarovanja. Po končanem referatu je Zemljič pojasnil članstvu vzroke, zakaj je bil mariborski delegat Gilvert izključen iz Pokojniškega zavoda. Iz zborovanja sta bili odposlani po zdravni brzojavki ministru dr. Marušiču in banu dr. Pucu. Tudi sta se soglasno sprejeli resoluciji ljubljanske zveze in mariborskega Društva zasebnih in avtonomnih nameščenec.

Mariborski zgodovinarji

so se zbrali danes dopoldne v čitalnici študijske knjižnice k običnemu zboru Zgodovinskega društva. Navzočen je bil tudi zastopnik mestnega predsednika magistratni ravnatelj Rodošek. Občni zbor je otvoril prelat dr. Kovačič. Sledila so poročila tajnika profesorja Baša, blagajnika Vrabla in knjižničarja Glaserja. Vsa poročila so nudila najlepši dokaz znanstvenega dela, ki ga vrši Zgodovinsko društvo. Članov šteje društvo 480. Viden znak vnetega udeleževanja je lepo urejan »Časopis za zgodovino in narodopisje«. Društvena knjižnica, ki je inkorporirana v študijski knjižnici, se je pomnožila za lepo število novih knjig. Profesor Baš, naš marljivi arhivar, je poročal tudi o lepem napredku banovinskega arhiva, pri katerem so se osnovala nekateri nove zbirke, kakor prevelna zbirka, koroska plebsitna zbirka in druge, vzporedno pa so se izpolnile dosedanje arhivske zbirke. Volitev novega odbora letos ni bilo.

V telovadnici tretje deške osnovne šole se je vršil sinoči

pevsko društvo »Drava«

ob čestni udeležbi. Navzočni so bili zastopnik ravnatelja ljubljanske železniške direkcije Drolfenik, zastopniki ljubljanske »Sloge« z inž. Leskovarjem na čelu, zastopnik Iparčeve župe profesor Mirk in zastopnik »Lonec Lab. Zborovanje je vodil predsednik Vokač. Tajniško poročilo je podal tajnik Albin Živko, blagajniško Ivan Paar. Članov je vseh 979, od teh 613 moških in 366 žensk. Pri volitvah se je izvolil stari odbor z Vokačem na čelu. Razdelile so se tudi diplome 15 zaslužnim članom.

TELEFON 21-24 ELITNI KINO MATICA

Danes ob 4. in 9¼ uri zvečer najnovejši originalni ruski muzikalni vefilim

Pesem na Volgi

V glavnih vlogah:

M. VIKTOROV

J. ŽEMO

GARDIN in

TENJIN

Režija:

M. Donskij, V. Logošin

Glasba: G. Lobačev.

Naše gledališče

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 25. zaprtlo.

Torek, 26. zaprtlo.

Sreda, 27. Vihar v kozarcu. C.

Drama. V sredo se ponovi Frankova komedija »Vihar v kozarcu« za C. Delo je polno duhovitih aktualnosti in slika konflikt občinskega svetnika dr. Thossa z novinarjem Burdachom. Dejanje se godi v Thossovem stanovanju in na sodišču, kjer se vrši silno zabavna razprava. Sodelujejo Polonca Juvanova, Mira Danilova, Gabrijelčičeva, Jan, Cesar, Drenovec, Jerman, Daneš, Sancin, Potokar in Plut. Režiser Fran Lipah. — Studira se Shakespearjeva igra »Beneški trgovec« v režiji Cirila Debevca. Skrbnišek bo igral za svoj 25 letni jubilej vlogo žida Shylocka, Janez Levnar naslovno vlogo trgovca Antonija, Bassania bo igral Kralj, Graziana Gregorin, Lorenza Jan, Porzio Boltarjeva, Nerisio Vida Juvanova in Jessico Mira Danilova. Premiera bo najbrže v sredi marca.

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 25. zaprtlo.

Torek, 26. Netopir. A.

Sreda, 27. Dorica pleše. Red Sreda

Cetrtek, 28. Mignon. Red Cetrtek.

Opera. V torek se bo pela Johanna Straussa opereta »Netopir« za A. O tej opereti pravi znameniti skladatelj Korngold: »Netopir nima nič skupnega z ničemer, kar danes razumemo kot operetno glasbo. On je mojstrovina svoje vrste, na višku tehnik nemške in francoske komike svojega časa. A mlad je in takšen bo tudi ostal. Glasba je pritekla iz najčistejšega izvirka genialne glasbene iznajdljivosti: jasna, izvrstna, osvetojuča planinska voda, a hkratu peneci se francoski šampanjec.« — Večer valčka se lahko imenuje nova opereta »Zdaj vam eno zaigram«. Pri tej opereti pridejo vsi ljubitelji dobre lahke glasbe na svoj račun, kajti Nestroyev dvopit užiga še vedno znova. Premiera bo v soboto 2. marca. V glavnih vlogah: Zupevcova, Kogejeva, Poličeva, Španova, Smrkoljeva, Peček, Zupan, Rus Josip in Cveto Švigelj.

PRIDE! PRIDE!

največje Johann Straussovo delo

ROŽE Z JUGA

Objave

Predavanja ZKD. Vajenski dom v Ljubljani priredi drevi ob 19. predavanje o fašističnih korporacijah. Predaval bo g. dr. Veržon. — Sokol na Brezovici priredi jutri 26. t. m. ob 20. predavanje o naših manjšinah v Julijski Krajini. Predaval bo g. dr. Črnelj.

Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi ob 20. bo predaval v dvorani Delavske zbornice univerzitetni profesor dr. France Veber o dušeslovnih osnovah nacionalne miselnosti. Vstop vsakomur prost.

III. letošnja javna produkcija gojencev državnega konservatorija bo drevi ob pol 19 v Filharmonični dvorani. Spored obsega 7 koncertnih točk in bo izredno zanimiv. Izvajali ga bodo gojenci Kunej Rgon (klavir), Raubar Miljutin (klarinet), Švigelj Cveto (bariton), Jerajeva Karola (čelo), Burger Drago (tenor), Dermelj Albert (violetina), Fratrikova Stefanija (sopran). Ravnateljstvo vabi k tej produkciji starše, gojence zavoda in tudi ostalo občinstvo, ki z zanimanjem sledi delu konservatorija in stalno poseča zavodove prireditve. Spored stane 2 Din.

Kritiki vseh narodov, kjer je koncertiral Zlatko Balokovič, se izredno laskavo izražajo o tem našem umetniku. Tako pravi »Nacionalni Tidende« v Kopenhagnu, da je njegovo glasbeno in tehnično znanje na višku. Časopis »News« v Clevelandu pravi o njem, da je gigant med violinisti in edini med mlajšimi, o katerem lahko trdimo, da je v vsakem pogledu umetnik. Balokovičev koncert bo v petek 1. aprila v veliki dvorani Uniona.

Na pustno soboto zvečer se boste najbolje zabavali na dobrodelni akademiji, ki jo priredi mestna občina ljubljanska v veliki dvorani Uniona. Spored bo izredno pester in vsevelega značaja. Nastopi dolga vrsta odličnih sodelavcev. Ves čisti skupček se izroči mestni pomožni akciji. Prodaja sedežev v naprej od jutri dalje v Matičini knjigarni.

»Dobro«, je rekel, ko mi je položil roko na ramo. »Ker se kesaj in ker ti gre kesanje res iz srca, ti bom pomagal. Od danes naprej boš pil bezgov čaj in usahli magnetni tok se ti bo prav kmalu obnovil. Ko boš začutil, da te nekaj ščegeta po vratu, pa pridni sem, da bomo videli, če se ti je dvojniki vrnil.«

»Prav lepo se vam zahvalim,« sem vzkliknil v solzah in spustil v prerokovo roko petdesetak, ki sem si ga bil pripravil že doma. »Dovolite samo, da vas vprašam, kako naj pijem čaj: pred jedjo ali po jedi? In potem, po koliko žlic na dan?«

»Pij ga, kadar je in brez mere,« je izpregovoril vedež napol miže, ko je spretno vtaknil v žep srebrnik. »Bezgov čaj ima v sebi astralne žarke, bezgovo cvetje je pod magnetnim vplivom Saturna, bezgovo cvetje čisti našo zmedenost,« je šepetal kakor predramljen.

»Naj ga zlodej vzame,« sem si mislil, ko sem pritaval domov in izmučen legel na posteljo. Tako, vsak prostak ima svojega dvojnika, jaz pa ga nimam. Izvoščki, postrežki, dimnikarji so se zagrnil v eterni ovoj, moja milost pa puha in se razstavlja pred jasnovidec. Ali ni tako? Le počakaj, bomo že vide!« Odgovodal se bom vsem zemeljskim radostim in poltenim nasladam, nalival se bom z bezgovim čajem od jutra do

Svetoslav Minkov (Iz bolgarsčine P. Hočevarjeva):

Zakaj sem brez dvojnika

Primerila se mi je bila neprijetna zadeva, pa sem šel k jasnovidecu po svet. Priznati moram, da sem prekoračil prag njegove sobe s takim razburjenjem, kakor da bi stopal nag v javno kopalnico in razkazoval skrivne nedostatke svojega telesa. Ta naš domači Nostradamus z rdečo bradico in z veliko hruškasto glavo je namreč imel zares redek dar, da je človeku uganil preteklost, sedanjost in bodočnost do najbolj kričečih podrobnosti in mu tudi dokazal, ali je bil v davnem prerajanju faraon ali goska.

Ce mi verjamete ali ne: še predno sem stopil v vedežev kabinet, se je izkazalo, da se nisem bal po nepotrebnem. Nekako sumljivo me je premeril in povabil, naj sedem na vegast stol, sam pa je sedel na drugega prav nasproti meni, zamižal in se takoj pogreznil v trans.

»Davno, davno, pred milijon leti si bil ti pajek,« je z davečim glasom začel jasnovidec. »Pozneje si bil mrjasec, danes pa si nesporno človek.«

Sedel sem kakor na trnju. Čutil sem, da mi bo srce od razburjenja počilo. Kaj sem mu mogoč ugovarjati, njemu, ki je govoril o mojem nekdanjem bitju s tako neomajno prepričevalnostjo. Hvala

zemlje, pobegnil je morda kam na planet. Sedaj živiš samo s fizičnim telesom in si podoben jajcu brez lupine, slapu brez vode, bobnu brez kože, silniš?«

Soba se mi je kar zavrtela pred očmi. Kakor da bi mi bil odkosil noge, sem padel na stol in zobje so mi zašklepetali od strahu. Jajce brez lupine, slap brez vode, boben brez kože! Le pogledj ga, mojega dvojnika, kako podel je bil! Tebi nič meni nič se mi je odločil od telesa, jaz ti pa živim naprej, kakor da imam vse v redu. Le čakaj, mu bom že pokazal, sleparju! Samo da mi pride v roke.

»Oprostite,« sem se obrnil do vsevedeža, »ali bi ga ne mogla kako vrniti? Tako, na primer, s kakšno molitvijo ali s kakšnim zagovorom?«

»Bog nas varuj!« je mračno rekel čarovnik. »Vsega tega si kriv ti sam. Tvoje grešno in razuzdano življenje, tvoje pijančevanje, kvartopirstvo in neprestana ljubezenska uživanja so ustavila tok magnetne struje, ki je, kakor ti je znano, živa vez med tvojim fizičnim telesom in eternim ovajem. Te vezi ni več v tebi in zato bo tvoj nesrečni dvojniki blodil po vesemirju, dokler spet ne privro blagodejne magnetne sile v tvoje telo, ki kar razpada od tolikega uživanja.«

Lice mi je od sramu žarelo. Kaj vraga me je prignalo sem, da razkazujem svoje umazano perilo pred tem člove-

pom, čigar profesionalno molčanje sem le stežka razumel.

»Pa ne da bi bilo morda kakšno nesporazumljenje,« sem ga poizkušal zapeljati, ko sem vzel robc in si začel brisati pot s čela. »Včasih res malo pogledam v kozarec, res, tudi poker rad igram, ali...«

»Molči!« je jezno udaril z ного. »Poznam te prav dobro, kakšen si in se nikar ne izvijaj. Tu ne gre za kakih pet, šest kozarcev vina, toliko pijem tudi jaz, ampak samo podnevi. Kaj pa ti? Ti se nalivaš kakor krava in igraš kar te cele noči kakor škrt. Celu takrat, ko ti telo najbolj potrebuje počitka in ko bi moral magnetni tok oblitati vse speče stanice tvojega organizma. Pa to še ni zadosti, kje so še vse ljubavne avanture...«

»Kesam se! O, bridko se kesam!« sem zavpil bled kakor smrt ob misli, da bo moj sobesednik nabodel na vile svoje proklete vsevednosti še katere druge nespodobne podrobnosti iz mojega življenja. »Do danes nisem bil samo izgubljena ovca, ampak še nekaj slabšega — kača, vampir, svinja, črv, mol. Toda posej bom pošten človek in izpolnjeval bom vse zapovedi v evangeliju. Prosim vas samo, pomagajte mi, da zopet dobim nazaj svoj magnetni tok in z njim vred svojega izgubljenega dvojnika!«

Jasnovidec je počasi vstal s stola in zmagovalno pristopil k meni:

Dogodki po širnem svetu Ladja v pariški operi

V pariški operi so imeli prošle dni velik mornariški ples, ki se ga je udeležil tudi predsednik republike. Dvorana je imela zunanost vojne ladje

Byrdov povratek

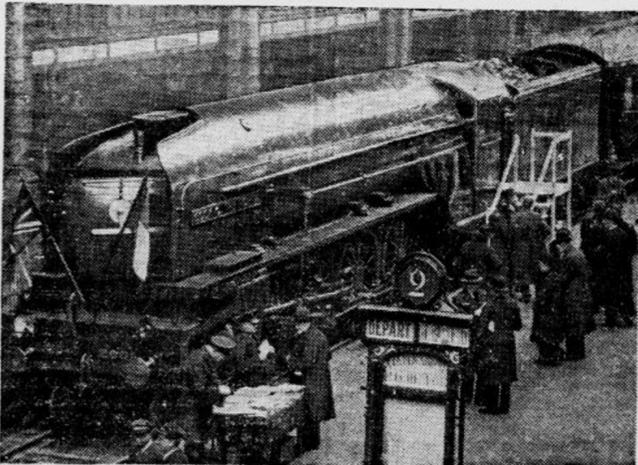
Ameriški admiral Byrd se je s člani svoje odprave vkrcal na krov ladje »Jakob Ruppert« in prispel v Dunedin. Za svojega bivanja v Kitovem zalivu je raziskovalec priključil ameriški posesti na južnem tečaju 200.000 četvornih milj novega ozemlja. Z Byrdom se je vkrcal na ekspedicijsko ladjo samo prvi del odprave, kajti druga polovica se bo peljala z ladjo »Bear of Oakland« proti Zemlji Ed-

varda VII., od tam pa pojde v Valparaiso. Tokratna ekspedicija je minila brez človeških žrtev.

Bilanca razporok

Rekord ima kajpada Amerika. V Združenih državah pride na 100.000 prebivalcev 145 razporok, v Avstriji 100, v Švici 70, v Nemčiji 65, v Estoniji 63, v Franciji 50, v Angliji 9, v Kanadi samo 6.

Angleška lokomotiva v Parizu

Na pariškem Severnem kolodvoru so te dni Francozi občudovali angleški hlapen »Cock O' The North«, ki je pripeljal družbo angleških izletnikov v franc. prestolnico

večera in si bom čistil zmedenost; nazadnje bom le prišel zopet do svojega izgubljenega dvojnika in ga bom premikastil, pa čeprav bi moral iti potem v samostan.

Rečeno, storjeno. Kupil sem si sto kilogramov bezgovega cvetja, ga spravil v shrambo in ga kakor čarovnik začel prekuhavati na primusu. Kuhal sem bezeg — pil čaj, kuhla bezeg — pil čaj, dokler nisem začutil, da se mi čreva premetavajo in dajejo od sebe neke posebne glasove, ki so me spominjali na oddaljeno žabje kvakanje.

»Aha,« sem si mislil, »zdaj se mi pa že preliva magnetni tok po telesu.«

Ta znameniti pojav mi je dal še več poguma, in še z večjo slastjo sem goltal astralne žarke čarovne pijače.

Četrti večer sem pravkar zalival begonjo na oknu, pa sem začutil, kako me je nekaj zašegotalo po vratu. Pa me ni samo pošegotalo, ampak me je tudi pičilo.

»Dvojnik, dvojnik,« sem si mislil in se zadovoljno nasmejalo. »Ali si se nazadnje le vrnil, negode ti grdi! Jaz ti bom že pokazal, kaj se pravi potepati se po kozmosu. Samo malo potrpi, da vidim, kje si.«

Od samega veselja sem bil kakor iz uma, vrvel sem vrč z vodo po tleh, porabil čepico in jo udri k vedežu. Bilo je že jako kasno in sem zato zalotil moža v nerodnem položaju. Umival si

je noge in se ni prav nič nadejal obiska. »Dober večer,« sem zasoplo zaklical. »Oprostite. Ne upal bi se vas nadlegovati ob tem času, če bi stvar ne bila nujna. Pravkar, pred nekaj minutami sem začutil, da me po vratu nekaj šegeta in pika. Prosim, poglejte, če se mi je morda le vrnil dvojnik.«

Jasnovidec se je vzravnil v banji in me pisano pogledal. »Ni ga, dvojnika!« je rekel. »Tisto, kar te je vpičilo, je navadna trščica. Kar popraskaj se po vratu, pa boš videl.«

In res, ko sem se potipal, sem potegnul veliko konico, ki je bila že vsa prepojena s krvjo.

»Pa nikar ne obupaj,« me je čarovnik skušal pomiriti, ko mi je bral z obraza razočaranje. »Kar še pij čaj in se ne brigaj za nič. Dvojnik se bo že vrnil.«

Pa so minili dnevi in tedni, a o dvojniku ne duha ne s'uha. Dankal sem bezgov čaj in dankal v najboljši veri, dokler me ni od preobilne pijače že kar napenjal. Magnetni tok mi je vrel že s tako silo, da mi je zadajal stotine nesluštenih neprijetnosti. Po meni so se lepili vsemogoči železni predmeti kakor po pravdanskem magnetu, ure so se ustavljale v moji muvzočnosti, psi so lajali proti meni s podvitimi repi prav tako, kakor lajajo ponoči v mesec. Toda potepin se še ni javil.

Mati prosi za sina

Hauptmannova mati piše prošnjo ameriškiemu prezidentu in ga prosi, naj pomilosti njeneja na smrt obsojenega sina

Šola s šestimi učnimi jeziki

Londonski trgovci so ustanovili v Londonu šolo, ki ji ni enake na vsem svetu. Na tej šoli se namreč pouk vrši v šestih jezikih, pri tem pa ni nobenega pravega učnega jezika. Tako n. pr. se poučuje turek v ponedeljek v angleščini, v raket v francoščini, v sredo v nemščini, v četrtek v ruščini, v petek v laščini, v soboto v španščini. Podobno je z vsakim drugim predmetom. Na ta način se učenci igraje nauče šest jezikov in vendar niso preobremenjeni. Trgovci so ustanovili to zanimivo šolo zato, da bodo njihovi otroci, ki bodo seveda nekoč postali tudi trgovci, na ta način dobili jezikovno podlago, s katero bodo izlahka prekašali vse svoje konkurente v svetovnem trgovinskem prometu.

Večkrat sem skočil k vedežu, da bi se prepričal.

»Veste kaj,« sem mu nekoč rekel, »nekaj mi je prišlo na misel.« »Odlučil sem se, da bom poiskal svojega dvojnika po časopisih. Kar oglas bom dal in ga bom prosil, naj se vrne k meni, in mu bom obljubil, da ga ne bom kaznoval za njegovo neumnost.«

»Če ne moreš potrpeti, pa delaj, kar veš!« je jezno odsekal prerok. »Ti se obnašaš neresno nasproti kulturnim zakonom.«

»Tvegal sem še kako drugo nesrečo, ki bi si jo bil lahko nakopal na glavo, pa sem le sedel za pisalno mizo in napisal na list:

Mojemu izgubljenemu dvojniku
»Ker imajo vsi pošteni ljudje svoje eterne dvojnike in se postavljajo ž njimi, prosim svojega dvojnika, ki se je neznan kdaj in iz neznanih vzrokov ločil od mojega telesa, naj se nemudoma vrne k meni, in mu obljubim, da ga ne bom kaznoval za lahkomišelnost postopanja in tudi ne bom zahteval od njega katerihkoli pojasnil za njegovo dosedanja odstopnost. Izjavljam, da ga bom v nasprotnem slučaju smatral odgovornega za vso moralno škodo, katero bi mi od danes naprej povzročila ločitev.«

Naslednjega dne je bila ta objava

Vrenje v vrstah naših muslimanov

Borba mladih proti starim za modernizacijo verskega in kulturnega življenja.

Skopje, 20. februarja.

Ves svet se čudi modernizatorju Turčije Kemalu paši Atatarku, ker se mu je posrečilo v kratkih letih popolnoma prenoviti državo, ki je slonela stoletja na načelih ustanovitelja osmanlijskega cesarstva in v kateri je imel vedno prvo in zadnjo besedo vsemogočni kalif. Prelomiti s tradicijo, popolnoma preosnovati državno in versko ureditev orientalske Turčije je brez dvoma uspeh, ki ga je mogel doseči samo človek železne roke, kakršen je Kemal paša. Največja reforma, ki jo je napravil diktator Atatark, je odprava haremov, poligamije in podelitev popolne enakopravnosti ženskam. O čemer se še pred deseti leti ni nobenemu Turku sanjalo, se je zgodilo: v moderni turški parlament so prišle tudi ženske. Mi si take radikalne spremembe niti z daleka ne moremo tako predstavljati, ker smo živeli v čisto drugačnih prilikah. Za nekdanje pravoverne prerokove učence pa je to naravnost nekaj nepojmljivega.

Ponovno je »Jutro« beležilo, kako so vse te radikalne reforme vzbudile med našimi mohamedanci zanimanje in različne nazore. V vrstah naših muslimanov so se začela mnenja deliti. Eni so gledali na reforme s sovraštvom, ker so v njih videli rušenje Allahovih nauk in podiranje starih, zakoreninjenih verskih šeg in navad. Zlasti jih je neljubo dirnila reforma družinskega življenja. Nepojmljivo jim je še danes, kako so mogli Turki vtakniti vse te reforme tako brez vsakega vidnejšega odpora v žep in se še nadalje navdušujejo za odredbe diktatorja, ki bi ga morali po vsej pravici imenovati državne in verskega neprijatelja št. 1 namesto prosvetitelja turškega naroda. Oni sami se še krčevito in naravnost ljubosumno držijo starih šeg in navad, dasi jim je tudi že naša zakonodaja v marsičem prekrizala račune. Zanimivo pa je dejstvo, da se kljub vsem tako radikalnim odredbam Kemal paše niso vrnili nazaj v našo državo oni številni turški begi in age, ki so pobegnili iz naše države takoj po vojni, boječ se tu nove »krščanske zakonodaje. Ostali so rajši tam in se prilagodili reformam, ki jih pri nas še dolgo ne bomo v tej obliki doživeli. Vsekakor je moralo prebivalstvo Turčije vsaj v veliki večini s simpatijami sprejeti novotarije.

Drugi del naših mohamedancev pa zagovarja reformatorja in njegove odredbe, kjerkoli more. Imamo zdaj tabor mladih in tabor starih muslimanov. Mladina je vselej bolj dojemljiva za vsako novost in zato se ni čuditi, da je ravno muslimanska mladina tudi pri nas s takim veseljem sprejemala vestih o temeljnih spremembah v Turčiji in tudi pri nas napovedovala smrtni boj starih navadam in tradicijam mohamedanske vere. Zlasti muslimanska inteligenca je sprejela vse reforme z navdušenjem. Razgovarjal sem se z mladim muslimanom-intelektualcem, ki mi je pravil:

»Ze dalj časa se opaža v vrstah naših sovnikov živahno gibanje, ki gre za tem, da se tudi v naši državi v območju jugoslovanske muslimanske verske zajednice uvedejo temeljite reforme, da bodo v skladu s sodobnimi potrebami, s sodobno miselnostjo. V svetu so nastopili popolnoma novi problemi, predvsem socialnega značaja, ki terjajo tudi od naših korakov. Priznati moram, da je muslimanski živelj zlasti v Južni Srbiji v kulturnem in gospodarskem pogledu zelo zaostal. Nikjer ni opaziti tistega napredka, kakor pri ostalem prebivalstvu Jugoslavije. Zato je v mlajših vrstah muslimanov nastala močna opozicija proti tistim, ki bi morali v prvi vrsti skrbeti za potrebe in prospeh naših vernikov. To so v prvi vrsti naši verski predstavniki, ki imajo ugodne socialne položaje, za stvarne potrebe muslimanskega življa v Jugoslaviji pa prav malo smisla. Jaz sem prepričan, da bo mlajša generacija zmagala nad vsemi starimi predsodki in tradicijami z aktivnim delom za narod in obnemem z verskimi reformami uvedla tudi kulturni preporod. Mladina bo šla v ta boj z velikim optimizmom in nedvomno je bodočnost njena.«

Tako mladi muslimanski inteligenca. Če bi se pa obrnil na zastopnika starejše struje, bi videl, da so oni intranzigentni v svojem gledanju na Mohamedove nauke in do bodo v borbi z mladimi nastopili z vsemi silami zagrenjenih pravovernikov in do zadnjega dihla branjili zanje nespremenljive sure in celotni koran. Salem alejkum! c.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

natisnjena v vseh jutranjih listih in je na moje veliko iznenadenje imela že tisti večer sijajen uspeh.

Zleknil sem se bil na divan in čital najnovejšo izsledke o pingvinskih kiju-nih, pa mi nepričakovano zavpije jasen moški glas prav na uho:

»Tukaj sem!«
Vedel sem, da ni razen mene nikogar drugega v sobi, pa sem prestrašeno izpustil knjigo in, kakor bi mignil, skočil pokonci:

V kotu nasproti mene je stala čudna, človeku podobna prikazen: čisto prozorna, komaj vidna, ko da bi bila iz prav tankega stekla. Kakor skozi čudno okno so se videli skozi njo vsi predmeti na knjižni polici.

»Čital sem v časopisih vašo objavo in sem se vam prišel javit,« je reklo čudno bitje in se nasmejnilo.

»A tako, vi ste torej moj dvojnik?« sem pomirjeno rekel, postopil naprej in ponudil gostu stol. »Prosim, sedite!«

»Ne, hvala,« je odvrnil dvojnik. »Pojdem kmalu, prej bi vam pa rad pojasnil nekatere stvari, ki vas gotovo zanimajo.«

»Kaj? Spet pojedete?« sem zakričal kakor iz uma. »Mislim, da veste, kje morate biti? Nehajte me vendar mučiti s svojimi muhami. Odtod se ne boste ganili, slišite?«

»Jako mi je žal, pa ne morem,« je rekel eterni človek. »V službi sem v

Iz akvaristove torbe O žilavih rastlinah in nekaj besed o akvaristovstvu

Svetloba in z njo toplota premagujeta zimo in v zemlji se budi življenje. Čas prihaja, ko bo treba okrasiti pridozo z zelenjem, ko bo treba prebuditi gomolje in koreninice pomladnih cvetlic, da nam bodo z nežnimi pisanimi cvetovi pretkale travnike in loke.

Tudi v vodah se že prebujajo rastline in živalce. Mečasti listi mladih perunik se solncijo v blagodejni svetlobi, zvezdnate grebenike se nadejajo skorajšnje svobode izpod zaledenih gladin, a žabji las, podvodnih mah in kresa so bili preko vse zime zeleni, kajti zelo odporni so. Omenjenim rastlinam se ni bati ledenih dob, ki so prinesle led poedinim delom naše zemlje že ob koncu paleozojske dobe, v permški formaciji, in potem nekajkrat za časa kvartara, v diluviju. Zlasti navadna grebenika in podvodni mah sta pozimi zelo lepa in kljubujeta ledu. V plitki vodi jih često zajame led in ko ju solčni žarki osvobodijo mrzlega objema, sta sveže zeleni. Ker smo nialo prej govorili o permški formaciji v zvezi z gori omenjenimi rastlinami, moramo dodati, da niso te rastline živele že za časa perma. V ostalem so se pa rastline prav tako razvijale, izpreminjale in izumirale kakor razne živali v poedinih dobah zemske zgodovine. Kakor živali tako imajo tudi rastline svoj začetek v protoplazmi, v pratorivu, saj so tudi živa bitja, samo da jim je hrana anorganska, živalim pa organska. Sicer je pa razvojna zgodovina rastlin slična zgodovini živali, samo s to razliko, da so se rastline pojavile prej kakor živali. Za vzrok ne vemo, lahko si pa mislimo, da je bilo življenje mnogih živali navezano na rastlinsko hrano. Zanimivo je tudi dejstvo, da so se rastline, ki še danes žive, pojavile že v poslednji tvorbi mezozoika, torej za časa kredne tvorbe, današnje živalstvo nas pa spominja fosilnih ostankov kenozoika, to je terciara in kvartara. Iz tega lahko sklepamo, da so nastopile izpremembe v razvoju živalstva šele, ko so prej nastopile temeljite izpremembe v razvoju rastlin.

Vrnimo se zdaj k podvodnemu mahu, ki ni samo odporen proti mrazu, temveč tudi proti suši. Po povodnih ostanejo često šopki podvodnega mahu (Fontinalis antipyretica) na vejah obalnega vrbovja, kjer se popolnoma posuše. Mislili bi, da ni življenja v njih. Ko pa denemo tak šopek v vodo, nam hitro pokaže, da ni mrtev, kajti takoj začne poganjati sveže zelenje. Akvarist, ki si je preskrbel take šopke in ki jih hrani doma, ni v zadregi, če je treba samico kake vrste zobokrapovce oddvojiti zaradi poroda. Dan, dva prej vrže gost suh šonek v vodo za potod določene posode, kjer takoj oživi. Med vejicami se lahko skrivajo mladiči, ki jim mati žal ne prizaneso vedno. Največje kanibalke so v vrstah gambur, a tudi samicam vrste guppy teknejo lastni mladiči, zlasti če se akvarist ne pobriga bodisi za suho ali živo hrano. Žive hrane ne nudimo samicam in obliki vodnih bolh ali sumookov, kajti tudi ti se lotijo onih mladičev, ki ne morejo plavati, temveč jim damo črvice — tubifekse, ki so tudi izdatnejši.

Prišel je spet čas, ko je treba urediti akvarije, čas, ki je tudi za začetnike najprimernejši za ureditev prvega akvarija. Vsajene rastline začno takoj poganjati, uspeh je kmalu viden, kar je zlasti za začetnike važen čimtelj. Glede strokovne literature naj se pa obrnejo včlanjeni začetniki na knjižničarja Kluba akvaristov v Ljubljani, kjer je nekaj prav dobrih knjig na razpolago. Sicer pa prinaša ponedeljsko »Jutro« vedno članke o akvaristovstvu in o vodožitju, poleg »Jutra« pa tudi mesečnih »Rejec mlajh živalic (Senkov turn) in Ribiško-lovskega vestnika. Zelo zanimivi članki iz raznih panog prirodoslovja izhajajo tudi v tedniku »Življenje in svet« in v »Proteus«. Obilica teh glasil nam je dokaz, da je prirodoslovje slovenskemu rodu zelo priljubljeno; to dejstvo je pa znamenje o napredujoči srčni kulturi, kajti ljudje, ki ljubijo pridozo, na poti od materializma k idealizmu, ki nam je zlasti v današnjih razburkanih časih tako potreben. K pridozi torej, ki nas dvigne nad vsakdanjost in ki nas napravlja ljudi.

Nič mi tako pripravno kakor akvaristovstvo za vzbujanje ljubezni do pridoze. Doma v akvariju je toliko lepega in zanimivega, da mu nehoti posvečamo marsikatero urico; izleti v pridozo zaradi nabave živalc in rastlin so neprecenljive vrednosti, kajti v pridozi se naučimo gledati, opazovati, in pridozi začnemo o marsičem razmišljati, na prostem najdemo samega sebe in se osvobodimo verig enostranskih pogledov.

metropolij in tam bom še dolgo. Prišel sem vam samo povedati, da nikar ne tratite denarja za objave in ne pijte več bezgovega čaja, ker je vse zaman.«

»V metropoliji?« sem se zdril in pobesnel od jeze. »Po vsem tem, kar ste mi napravili, se upate še norčevati iz mene?«

»Niti na misel mi ne pride, da bi se norčeval iz vas,« mirno pravi stekleno bitje. »Govorim vam čisto resnico. Njegova prevzišenost metropolit Hieronim ima jako rad šampanjec in nekatere druge zemske naslade, in je zato izgubil svojega dvojnika. Toda taka duhovna oseba, kakor je on, ki opravlja molitve, otvarja treznostne kongrese in pridiga o človeških čednostih, se ne more dvigniti nad občestvo brez dvojnika. Predstavite si, da bi ga videl jasnovidec ali angel ali celo sam Gospod! Še živega bi ga pahnul v pekel in hudobni jeziki bi oskrnili cervi dobro ime. Ne. Bodimo pravi kristjani in pomagajmo svojim bližnjim, kakor učil zapoved božja. Bdel bom nad očetom vladiko do konca njegovega posvetnega življenja na zemlji in bom ozarjal njegovo fizično telo z najbolj nedolžnim astralnim sijajem. Zdjaj pa zbogom in ne iščite me več!«

Pri teh besedah se je moj dvojnik stopil in izgubil iz sobe.

Sportna nedelja

Nogometaši so zborovali

Novi predsednik saveza g. Ljubomir Radovanović — Državno prvenstvo se bo vršilo v ligi z 10 klubov

Beograd, 24. februarja.

V prostorih Delavske zbornice se je danes ob 10. dopoldne pričela 17. redna glavna skupščina našega vrhovnega nogometnega foruma Jugoslovenskega nogometnega saveza. Ze tekmo večerajšnje dne se je zbralo v Beogradu veliko število delegatov posameznih klubov iz vseh delov države. Zvečer se je vršila predkonferenca delegatov, na kateri so razpravljali predvsem o vprašanju državnega nogometnega prvenstva.

Današnja skupščina je vodil dosedanji predsednik g. Božidar Todorović, ki je najprej v izbranih besedah počastil spomin blagopokojnega kralja Aleksandra Ureditelja. Delegati so stoji poslušali njegov govor ter so našemu velikemu pokojnemu voditelju zaklicali trikratni »Slava!«

Verifikacije pooblastil.

Nato se je določil verifikacijski odbor, v katerega so bili izvoljeni predsednik in tajnik saveza ter zastopniki posameznih podsavezov. Pri verifikaciji se je videlo, da je ostala stara praksa, t. j. da je bilo veliko število pooblastil v rokah posameznih delegatov. Rekord v tem oziru je imel predsednik Zagrebskega nogometnega podsaveza in zastopnik zagrebskega Gradjanskega, ki je imel 103 pooblastila. Verificiranih je bilo 613 pooblastil, nekaj pa jih je bilo odklonjenih.

Debata o poročilu u. o.

Nato so se prečitali pozdravni telegrami iz Sofije in iz raznih krajev naše države.

ve. Ker je bilo poročilo upravnega odbora natiskano ter so ga imeli delegati v rokah, se to poročilo ni čitalo, temveč se je takoj začela debata. Največji del debate je bil posvečen znani zadevi subotičkega sportnega funkcionarja Nestorja Segedinskega. Ta debata je trajala skoraj vse dopoldne. Ko je predsednik subotičkega podsaveza Dojanin izjavil, da bo v sporazumu z g. Segedinskim tožil vse obrekovalce pred sodiščem, je skupščina to vprašanje stavila z dnevnega reda.

Novi upravni odbor.

Ker ni bilo na dnevnem redu drugih vprašanj, se je takoj prešlo na volitev novega upravnega odbora Jugoslovenskega nogometnega saveza. V odredenem odmoru je delal kandidacijski odbor ter je ob 13. uri g. Stevan Trifunac sporočil naslednji predlog verifikacijskega odbora glede sestave novega upravnega odbora:

Predsednik g. Ljubomir Radovanović, odvetnik iz Beograda.

Podpredsednik: gg. Živko Berger iz Zagreba, Mihajlo Andrejević, zdravnik iz Beograda in Radoje Stojilović, odvetnik iz Beograda.

Tajnik za notranje posle: Dr. Kosta Hadži, odvetnik iz Novoga Sada, tajnik za zunanje posle: Svetislav Popović, uradnik Agrarne banke iz Beograda.

V upravni odbor je bil med drugim izvoljen tudi dr. Ivo Dovgan iz Ljubljane.

Soglasno je bil izvoljen tudi nadzorni odbor. Nato se je skupščina prekinila ter nadaljevala ob 18. uri.

Novi upravni odbor je bil izvoljen s 485 proti 77 glasovom.

Državna liga z 10 klubov

Popoldne so delegati posetili nogometne tekme, nato pa se je pod predsedstvom novega predsednika g. Radovanovića nadaljevala skupščina. Na dnevnem redu je bilo vprašanje državnega prvenstva. Debata je bila precej dolga. Večina delegatov se je v debati izjavila za to, da ostane dosedanji sistem lige osmih klubov. Na skupščini pa se je tudi videlo, da je mnogo pristaev za sistem podsaveznega prvenstva. Za podvezno prvenstvo so zlasti govorili zastopniki zagrebskega podsaveza Berger in Višnjic ter niškega podsaveza BSK in Jugoslavija sta se izjavila za ligo. Ob 19.30 se je začelo glasovanje, in sicer za ligo, t. j. za dosedanji sistem ali pa za podsavezno prvenstvo. Zmagali so pristaši lige s 362 proti 200 glasovom. Za ligo so glasovali BSK in Jugoslavija, zastopniki beograškega in ljubljanskega podsaveza, sarajevskega podsaveza itd.

Ker je predlog glede podsaveznega prvenstva propadel, se je nato glasovalo o tem, ali naj bo v ligi osem ali deset klubov. Za predlog z desetimi klubi je glasovalo 276, za predlog z osmimi klubi pa 218 delegatov.

V ligi bodo torej sodelovali klubi, ki so se že lani kvalificirali za državno prvenstvo in sicer BSK, Jugoslavija, BASK, Hašk, Primorje, ostješka in sarajevska Slavija, poleg njih pa še zagrebska Concordia, Gradjanski in splitski Hajduk.

Ob 21. uri se je začela razprava o avtonomiji sodnikov, ki še traja.

Dan enajstmetrovk v Ljubljani

Ljubljana, 24. februarja.

Na igrišču Hermesa se je danes popoldne pričelo tekmovalje za zimski pokal, ki ga je daroval g. ban dr. Dinko Puc. Tekmovalje, ki ga je razpisal Hermes, bo trajalo še dve nedelji. V tekmovalju sodelujejo štiri klubi.

Zanimivo je, da je na današnjih dveh tekmah padlo šest enajstmetrovk. Grafika je vse svoje gole, ki so ji prinesli zmago, dosegla iz enajstmetrovk.

Svoboda : Zalog 5:3 (3:1).

Začetkoma je bil Zalog nekoliko v prednosti, vendar pa se je kmalu pokazala rutina Svobodašev, ki so tudi zasluženo zmagali. Vendar pa je bil Zalog precej nevaren nasprotnik. Opazilo se je, da nima niti eno, niti drugo moštvo treninga. Sodnik g. Erlih, ki je sodil dobro, je diktiral zaradi foulov eno enajstmetrovko proti Svobodi, dve pa proti Zalogu. Vse so obtevale v mreži.

Grafika : Hermes 3:0 (0:0)

Zmaga Grafike postavlja gotovo majhno senzacijo, ker se je pač pričakovalo, da bo Hermesu uspelo nadvladati svojega nasprotnika. Pa je že tako: Hermesu manjka zimski trening, zaradi česar tudi ni bil kos Graficarjem, ki so pozimi vsaj nekoliko ohranili kondicijo svojih igralcev s trenin- gom v telovadnici. Graficarji so igrali dobro in se njihovi zmagi, čeprav je nekoliko previsoka, ne more oporekati. Vsi trije goli so padli iz enajstmetrovk. Sodil ni baš dobro g. Mrdjen.

Nogomet v Mariboru

SK Rapid : ISSK Maribor 5 : 4 (4 : 2)
Dočim je Rapid nastopil skoraj samo z znanimi igralci iz prejšnje sezone, je Maribor izpopolnil svoje vrste deloma z novimi igralci. Rapid kljub zasluženi zmagi ni pokazal lanske forme, eno pa ima moštvo, namreč borbenost. Maribor je imel pri izbiri novih moči za moštvo precej srečno roko, končno sodbo o današnji postavi pa si moramo pridržati, ker o današnji igri in jakosti posameznih igralcev, med katerimi je več novincev, ni mogoče dati ocene. Zdi se le, da je napad prepočasen. Če bi moštvo izkoristilo več zrelih šans, mu ne bi bilo treba poraženo zapustiti igrišča. Sodil je g. Nemeč.

Železničar : Svoboda 9 : 1 (1 : 0)

Železničar je bil v drugem polčasu bolj odločen pred golom ter je njegov napad izkoristil večino prilik. Svoboda je igrala precej pridno, le napad je odpovedal. Sodil je g. Stojčić.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Slovan : VSK Triglav 3 : 2.
Celje: Olimp : Trbovlje 3 : 0 (2 : 0). Otvaritev spomladanske nogometne sezone. Olimp je zasluženo zmagal. Predvedel je lepo kombinacijsko igro. Trbovljčani so igrali nepovezano. Nezanesljiva sta bila zlasti vratar in obramba. Sodil je g. Veble.
Zagreb: Gradjanski : Hašk 3 : 0 (2 : 0).
Beograd: Jugoslavija : Sparta (Zemun) 3 : 1 (2 : 1). BSK : Sloga 9 : 0 (5 : 0).
Dunaj: Prvenstvo. V soboto: WAC : Favoritner FC 2 : 1 (1 : 1). V nedeljo: Rapid : Hakoah 8 : 1 (6 : 1). Vienna : Admira 4 : 2 (1 : 0). Austria : Wacker 4 : 2 (3 : 0). Libertas : FC Wien 1 : 1 (0 : 1). Sportklub : FAC 3 : 0 (2 : 0).
Praga: Prvenstvo. DFC : Zidenice 3:2 (1:2). Plzen : Bohemians 5:0 (1:0). Slavija : Kladno 1:0 (0:0). Prostějov : Kolin 6:2 (2:1). Viktorija Plzen : Sparta 1:0 (0:0). Teplizar FC : Cechie Karlin 5:0 (2:0).

Rim: Prvenstvo. Ambrosiana : Livorno 5:1. Lazio : Triestina 0:0. Bologna : Torino 1:0. Sampierdarena : Alessandria 2:1. Napoli : Juventus 0:0. Brescia : Roma 2:1. Firenze : Milano 1:0. Pro Vercelli : Palermo 0:0.

Budimpešta: Prvenstvo. Ferencvaros : Soroksar 4:4. Ujpest : Budai 1:0. Pheobus : Somogy 5:0. Szeged : Bocskay 4:2. Attila : III. okraj 3:0.

Slalom v Mürrenu

Mürren, 24. februarja.

Za danes je bilo napovedano v FIS tekmovalje v alpskih disciplinah tekmovalje v smuku. Organizacijski komite pa je izpremenil program ter je za danes določil slalom tekmovalje. Smuk se bo vršil jutri.

Slalom proga je bila ista, kjer se vrši znano Kandahar tekmovalje. Proga je bila dolga 640 m z višinsko razliko 240 m. Na progi je bilo 21 vrat, in sicer zgoraj slepa vrata, spodaj pa vse polno vrat. Za dobre slalomiste je bila proga prav idealna. Na startu so se javili zastopniki 14 narodov, in sicer Avstrije, Nemčije, Norveške, Francije, Velike Britanije, Madžarske, Češkoslovaške, Jugoslavije, Amerike, Rumunije, Ni- zozemske, Španije, Kanade in Švice.

Rezultati prvih 15 so bili: 1. Seelos, Avstrija, v obeh tekih 1:46.1; 2. Zogg, Švica, 1:51.1; 3. a in b Vignole, Francija, in Pfeiffer, Avstrija, 1:53; 5. Pflür, Nemčija, 1:53.9; 6. Furrer, Švica, 1:54; 7. Allais, Francija, 1:54.1; 8. Birger Ruud, Norveška, 1:55.1; 9. Konderholm, Nemčija, 1:55.5; 10. Gasperl, Avstrija, 1:56; 11. Wolfgang, Avstrija, 1:56.5; 12. Lunn, Anglija, 1:57.1; 13. Ridell, Anglija, 1:57.2; 14. Wernold, Nemčija, 1:57.6; 15. a in b Kraisy, Nemčija, in Graf, Švica, 1:58.4.

Klasifikacija narodov

1. Avstrija, skupni čas 9:31.6; 2. Nemčija 9:45.7; 3. Francija 10:30; 4. Švica 11:42.2; 5. Norveška; 6. Amerika.

*

Ilirija (Lahkoatletška sekcija). Sekcijsko načelstvo sklicuje za drevi ob 19. v telovadnico na Grabnu plenarni članski sestanek, katerega se morajo brezpogojno udeležiti vsi sekcijski člani, ki nameravajo v bodoči sezoni še aktivno delovati v sekciji. Sestanek je zelo važen, zato se odsotnost nikomur ne bo opravičila. Vodstvo sekcije bo uvedlo proti izostalim strogo kazensko postopanje. Bivši II. tajnik g. Habič se naproša, da prinese k današnjemu sestanku sejni zapisnik. Dalje se prosi dotični, ki je prejel od teh. referenta g. Bankota knjigo »Gimnastik der Leichtathletik«, da isto na današnjem sestanku sigurno vrne. — (Smučarska sekcija.) Redna seja sekcijskega načelstva je drevi ob 20.30 v kavarni Evropa. Vabljeni so vsi odborniki. — (Hazenška sekcija.) Jutri ob 18.30 v telovadnici na Grabnu redni gimnastični trening. Udeležba je za vse članice strogo obvezna.

JASO. Danes ob 17. na tehniški seja. Vabljeni tudi poverjeniki Jutri izlet na Mozirsko planino. Odhod ob 7. z glavnega kolodvora. Prijave danes na seji in jutri na glavnem kolodvoru. Povratak v petek ali soboto.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 20. seja sekcijskega odbora v tajništvu (Nebotičnik I. nadstropje). Juniorji imajo trening od 15. naprej na igrišču in ob 19. v telovadnici.

LZSP (Stužbeno). Sklepi 18. redne seje. Verificira se za Sm. K. Ljubljano g. Oso- lin Anton, za smuči odsek SPD Trbovlje g. Vidic Feliks. Veselovansko, državno in savezno prvenstvo, ki je bilo prekinjeno 27. februarja na Pokljuki, se bo nadaljevalo in dovršilo 3. marca na Bledu. Vsi klubi morajo zaradi tega ponovno prijaviti tekmovalce najkasneje do 1. marca, ker se Savez na kasnejše prijave ne bo oziral. Zrebanje je 2. marca ob 16. v savezni pisarni na Bledu (Hotel Jekler). Tekmovalce morajo prijaviti klubi ločeno za državno in savezno prvenstvo. Za tekmovalce, ki bodo pravočasno prijavljeni, je rezervirana in hrana in stanovanje v hotelu Union po ceni 38 Din.

Koturaški podsavez Ljubljana. Redni letni občni zbor Koturaškega podsaveza »Ljubljana« bo v nedeljo 3. t. m. ob 10. dopoldne v posebni sobi gostilne pri »Amerikancu« v Ljubljani, Karlovska cesta z običajnim dnevnim redom. Pozivamo vse klube, ki so vključeni v podsavez, da se občnega zbora udeležijo po svojih delegatih. Glasovalno pravico imajo samo klubi, ki so poravnali članarico za leto 1935.

J. A. S. O. V ponedeljek članski sestanek ob 17. na tehniški (soba 82). Predsednik bo podal poročilo o svetovnem akademskem smuškem prvenstvu v St. Moritzu.

Vabimo vse akademike in prijatelje. Sestanka se morajo sigurno udeležiti: Boris, Marko, Aneška in Saša. Vabimo tudi tov. Iskro, Rotha, Skabernetna in Kumpa. Ob istem času odborova seja. Vabljena častni predsednik in tov. Krevelj. Važno zaradi akademskega prvenstva in izleta na Koroško.

Službene objave LNP

(Seja p. o. 20. februarja 1935.)

Navzoči gg: Kuret, Logar, Bergant, Skuhala, Salomon, Juvan, Sušnik, Trpin.

Ponovno se pozivajo klubi, ki še niso poslali legitimacij za polovično vožnjo v podaljšanje za letošnje leto, da iste takoj pošljejo podsavezu v potrditev.

Sklene se, da se prične prvenstvena sezona v ljubljanskem drugem razredu 24. marca 1935, istotako v ljubljanskem, mariborskem, celjskem in trboveljskem okrožju. — Sklene se, da se prvenstvene tekme v Ljubljani ne bodo pričele dopoldne pred deseto uro.

Izžrebani pari in termini gorenske skupine so:

24. marca: SK Korotan : SK Radovljica v Kranju, SK Sora : ASK Gorenjec v Škofji Loki. — 31. marca: SK Bratstvo : SK Svoboda na Jesenicah, SK Sora : SK Korotan v Škofji Loki. — 7. aprila: SK Bratstvo : SK Radovljica na Jesenicah, SK Svoboda : SK Sora v Trzinu. — 14. aprila: SK Radovljica : ASK Gorenjec v Radovljici, SK Bratstvo : SK Korotan na Jesenicah. — 28. aprila: ASK Gorenjec : SK Bratstvo na Jesenicah, SK Korotan : SK Svoboda v Kranju. — 5. maja: SK Svoboda : SK Radovljica v Trzinu, SK Bratstvo : SK Sora na Jesenicah, SK Korotan : ASK Gorenjec v Kranju. — 12. maja: SK Radovljica : SK Sora v Radovljici, ASK Gorenjec : SK Svoboda na Jesenicah.

Izžrebani pari in termini domačjske skupine so:

24. marca: SK Domžale : SK Disk v Domžalah. — 31. marca: SK Zalog : SK Domžale v Zalogu. — 7. aprila: SK Radomlje : SK Domžale v Radomljah. — 14. aprila: SK Zalog : SK Disk v Zalogu. — 28. aprila: SK Zalog : SK Radomlje v Zalogu. — 5. maja: SK Radomlje : SK Disk v Radomljah.

Objavljajo se izžrebani pari in termini celjskega okrožja:

24. marca: SK Jugoslavija : SK Šoštanj v Celju, SK Laško : SK Krško v Krškem. — 31. marca: SK Olimp : SK Šoštanj v Celju, SK Sava : SK Laško v Sevnici. — 7. aprila: Atletik SK : SK Olimp v Celju, SK Krško : SK Sava v Krškem. — 28. aprila: Atletik SK : SK Šoštanj v Celju. — 5. maja: SK Olimp : SK Jugoslavija v Celju. — 12. maja: Atletik SK : SK Jugoslavija v Celju.

Odobrita se pokalni tekmi SK Svoboda, Ljubljana : SK Zalog in ZSK Hermes : SK Grafika, obe 24. februarja v Ljubljani.

Prijava Gradjanskega SK Čakovec za odigranje dveh mednarodnih tekem 21. in 22. aprila v Kapfenbergu s Sportklubom Kapfenberg in dveh revanžnih tekem 29. in 30. junija v Čakovcu se vzame na znanje in pošlje JNS v potrditev.

Verificirajo se s pravom nastopa 2. marca 1935 za SK Rapid, Maribor; Križanec Valter, za SK Reko, Ljubljana; Tičar Marjan, za Gradjanski SK, Čakovec; Milinković Mirko, za ASK Primorje, Ljubljana; Boltavzer Bogomil, za SK Slavijo, Ljubljana; Košmerl Milko, Lipovec Franc in Velepč Blagoje; s pravom nastopa 2. marca za mednarodne, 20. maja za prijateljske in 20. avgusta za prvenstvene tekme se verificirajo za SK Sloga, Ljubljana; Dežman Pavle, Smerkolj Slavko, Sinkule Rudolf, Samar Ivan, za ZSK Hermes, Ljubljana; Rihter Miroslav, za SK Mladiko, Ljubljana; Smerd Egon, Scagnetti Drago.

Pozivajo se klubi, da pošljejo do prihodnje seje izkaznice z odličnicami za igralce, in sicer Atletik SK, Celje, za Križanec Valterja, SK Ilirija, Ljubljana, za Ioričca Scagnetti Draga, Smerd Egora, Rihter Miroslava, Dežman Pavla, Smerkolj Slavka, SK Slovan, Ljubljana, za Sinkule Rudolfa,

SK Svoboda, Ljubljana, za Samar Ivana. Igralca Beličević Svetozar in Djordjević Dragan bosta verificirana za ASK Primorje, čim prejme podsavez sporočilo od Centralne kartoteke pri JNS. — Vzame se na znanje izjava igralca Lobode Franca, da preklicuje prijavo za ASK Primorje ter da ostane še nadalje član Hermesa.

Vzamejo se na znanje dopisi: SK Maribor št. 12/17 od 12. februarja in št. 13/17 od 14. februarja, SK Šoštanj od 13. febr., SK Ptuj št. 170/16 od 16. febr., SK Mura št. 469 od 12. febr., SK Olimp, Celje, št. 81 od 13. febr. in zapisnik O. o. Celje od 11. februarja. — Tajnik III.

Po Posaarju — Gdansk

Gdansk postaja most za nemška stremljenja proti vzhodu — Razočaranje v poljski javnosti

Varšava, 24. februarja. d. Gdansk postaja čim dalje bolj očividno Ahilova peta umetno zoženega prijateljstva med Nemčijo in Poljsko. Te dni se je v varšavskih političnih krogih in v poljskem tisku pojavila velika bojazen pred volilno kampanjo v Gdanku in pred bodočimi volitvami; po razpustu Narodnega predstavništva v Gdanku pa se je ta negotovost še povečala. Volilno geslo narodnih socialistov v Gdanku je namreč, da je po osvobodilni Posaarja sedaj na vrsti Gdansk sam. To geslo je vodilna ideja vseh narodno-socialističnih volilnih govorov in vseh člankov v narodno-socialističnem tisku. Po ulicah Gdanskega raznašajo narodno-socialistični kolporterji proglose, v katerih se to geslo stalno ponavlja. Poljski listi beležijo ta dejstva z veliko bojaznijo, ker je Gdansk že doslej bil močna trdnjava narodnih socialistov in bo po novih volitvah brez dvoma še bolj naklonjen Hitlerjevemu režimu, kakor so mnoga mesta v Nemčiji sama. Varšavski listi ugotavljajo, da se razvija življenje v Gdanku popolnoma v znamenju kljukastega križa, ki se more videti tako na rokavih uradnikov kakor učencev in ki ga nosijo z enakim ponosom člani senata,

napadalnih oddelkov pa tudi prometni policiisti. Hitlerjevi pristaši predstavljajo v tem mestu po njihovih trditvah odlično organizirano vojaško formacijo, ki je vsak trenutek pripravljena, da izvede nalogo predstraže nemške armade. Na Poljskem je res bilo nekoliko optimistov, ki so verjeli v možnost sporazuma z Gdanskim in v njegovo lojalno razmerje s Poljsko, toda nanje je zelo slabo vplival poslednji govor enatnega predsednika Grieserja v Berlinu. V svojem berlinskem predavanju je dejal, da predstavlja Gdansk most za agresivna stremljenja Nemčije proti vzhodu. Poudaril je, da je bila korist zblizanja med Poljsko in Gdanskim predvsem v nespornem dejstvu, da so Poljaki priznali nemški značaj Gdanskega. Grieser je svoje predavanje zaključil z zmagoslavno izjavo, da je Gdansk že postal most za nemško napredovanje proti vzhodu. Lahko si je predstavljati, kako je te besede sprejela javnost v Varšavi, kjer je Grieser ob priliki svojega nedavnega bivanja posetil predsednika republike in zunanjega ministra ter razne merodajne činitele prebrleval o lojalnosti Gdanske in njegovi pošteni volji za sporazum.

Italijanski vojaški ukrepi proti Abesiniji

Iz južnih italijanskih luk odhajajo neprestano nove ladje z vojaškimi transporti v vzhodno Afriko

Rim, 24. februarja. d. Pošiljanje vojaštva v vzhodno Afriko se vrši s pospešenim tempom. Iz Neaplja je v petek zvečer odplulo proti Afriki pet parnikov z vojaškimi transporti. Veliki potniški parnik »Vulcania« je vkrcal več bataljonov pehote ter inženjerskih čet 19. divizije, ki je bila nedavno mobilizirana. Razen tega je s tem parnikom odplovalo v vzhodno Afriko več sto strokovnih delavcev, ki so prihajali te dni v Neapelj v skupinah iz Piacenze, Pavije, Barija, Florence, Taranta in Bologne. Kakor znano, je s parnikom »Vulcania« odploval v Eritrejo tudi general Rodolfo Graziani, ki je bil pred kratkim imenovan za vrhovnega poveljnika italijanskih čet v vzhodni Afriki. Parnik »Vulcania« je včeraj prispel v Messina, kjer se je vkrcalo nanj nekoliko bataljonov 29. divizije s poveljnikom generalom Pavonom, ki se je odlokaloval zlasti v prvi libijski vojski, posebno pa v svetovni vojni. V času okupacije Reke je bil guverner v Opotiji ter zaupnik D'Annunzia. Lani poleti je poveljeval eni izmed divizij, ki je bila po umoru Dollfussa poslana k avstrijski meji. Iz Neaplja je odploval v vzhodno Afriko z večjimi vojaškimi transporti tudi drugi veliki parnik »Conte Biancamano«, včeraj pa je odplulo tudi iz Katanije, Sirakuz in Palerma pet drugih parnikov z ostalimi deli 29. sicilijanske divizije. V Neapelj je včeraj prispel parnik »Nazario Sauro«, ki je krenil v petek iz Genova s 1000 specialnimi delavci iz severne Italije in nekoliko oddelki fa-

stične milice. V Neaplju bo ta parnik prevzel še 400 kvalificiranih delavcev, ki so prispeli iz industrijskih središč Južne Italije.

Prihod prvih čet

Masaua, 24. februarja. č. Semkaj so prispele prve čete prvga italijanskega vojaškega transporta, in sicer s parnikom »Argentina«. Italijansko prebivalstvo v Masaui jim je priredilo navdušen sprejem. Za jutri pričakujejo prihod drugega transporta italijanskega vojaštva s parnikom »Ganges«.

Abesinija zaupa v Društvo narodov

London, 24. februarja. p. »Daily Telegraph« poroča iz Addis Abebe, da se doslej še ne more zaznamovati noben napredek v pogajanjih med Italijo in Abesinijo. Italijanski zastopnik v abesinskem glavnem mestu je izjavil, da se ne more spuščati v razpravo o načetih vprašanjih, preden ne dobi novih navodil iz Rima. Zato je mogoče, da bo abesinska vlada poslala Italiji novo noto, v kateri bo zahtevala hitrejšo odločitev, kakor tudi pospešitev izbire razsodnikov. Za sedaj ni abesinska vlada, čeprav so ji znane italijanske vojaške priprave v vzhodni Afriki, izvedla nobenih ukrepov za vojne priprave, ker računa, da bo Društvo narodov prevzelo nalogo, da doseže primerno rešitev nastalega spora.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 24. februarja. p. V večerajšnjem VII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja so bili doseženi naslednji rezultati: Botvinnik je premagal Stahlberga, Alatorcev Rjumina, Rogozin pa Menšikovo. Partija dr. Lasker-Rabinovič je potekla remis. Tudi Pirc je dosegel proti Capablici, ki je sicer imel majhno pozicijsko prednost, ki je pa ni mogel izkoristiti za zmago, remis. Tudi damski gambit Kan : Spielmann se je končal po 30 potezah neodločeno. Partiji Bogatirčuk : Flohr in Čehover : Lilienthal sta bili prekinjeni, Goglidze je remiziral z Löwenfishem.

Po VII. kolu je bilo naslednje stanje: Botvinnik 6 in pol, Löwenfish 5, Flohr 4 (1), dr. Lasker, Rogozin 4 in pol, Rjumin, Capablanca 3 in pol (1), Kahn in Spielmann 3 in pol, Lilienthal, Lisicin 3 (2), Goglidze 2 in pol (2), Rabinovič 2 in pol (1), Alatorcev 2 in pol, Romanovski 2 (2), Čehover in Pirc 2 (1), Stahlberg 2, Bogatirčuk 1 in pol (2), Menšikova 0.

VIII. kolo

Moskva, 24. februarja. V današnjem VIII. kolu je Stahlberg premagal Lilienthala, Capablanca Kana, Romanovski Rogozina, Pirc Menšikovo. Partije Rjumin-Goglidze, Botvinnik-Alatorcev in Spielman-dr. Lasker so končale remis, partije Löwenfish-Lisicin, Rabinovič-Bogatirčuk in Flohr-Čehover so bile prekinjene.

V nedoigranih partijah VI. kola je Bogatirčuk premagal Lilienthala, Kan pa Rabinoviča.

Zborovanje jugoslovenskih avtorjev

Beograd, 24. februarja. p. Danes je bila redna skupščina centralne zadruge jugoslovenskih avtorjev, ki ima svoje sekcije v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Glavna debata je bila o sporu, ki obstoja med to zadruzo in združenjem jugoslovenskih avtorjev Sprejeta resolucija, ki bo izročena ministru za prosveto, zahteva, naj se avtorska zasnova revidirajo, da se ne bi povzročala škoda našim avtorjem. Razen tega naj se ne izda pravilnik o avtorsko-pravnih posredovanjih, ker je v koliziji z berneke konvencije. Resolucija zahteva tudi, naj se prečne delo sveta strokovnjakov, ki se nanaša na zadruge.

Izpopolnitev prometa z Bolgarijo

Sofija, 24. februarja. AA. O delu našega bolgarsko-jugoslovenske komisije, ki je te dni sklenila uvesti nove prehodne točke na meji med Jugoslavijo in Bolgarsko, priobčujo vladno glasilo »Novi dnevni komentari«:

Prehodna točka pri Vrski Cuki zelo ustreza potrebam obeh obmejnih pokrajin. Prehodna točka pri Strezimirovcih prinaša prav tako veliko olajšavo in bo ustrezala prebivalstvu na obeh straneh meje. Prehod pri Deve-Bairu pa je že obstajal v turških časih.

V razgovoru s zastopniki bolgarskih listov je zunanji minister Kosta Batalov izjavil:

Kakor vidite, delo dobro napreduje. Sklenili smo obveščati javnost o delu naše komisije z rednimi komunikacijami, ki prinašajo vse sklepe komisije.

Glavni ravnatelj bolgarskih državnih železnice polkovnik Kolev je izjavil zastopnikom listov med drugim:

Dne 2. marca t. l. se bo pričela v Caribrod konferenca zastopnikov bolgarske in jugoslovenske železni

TEDEN DNI FILMA

Prizor z Greto Garbo v filmu »Grandhotel«

„Rože z juga“

Dunaj ob koncu devetdesetih let. V mali Steidlovi kavarni sedi vsako popoldne dunajski kralj valčka Johann Strauss. Seveda ne maha z dirigentsko palico, nego igra šah s starim prijateljem Brahmsom. Dirigira še samo za cesarja, saj je dvorni glasbeni direktor. To ve vsak človek na Dunaju.

To ve tudi stari glavni natak Edvard, katerega hčerka Mici je bodoča pesna umetnica. Mici ima prijateljico Rozsi, temperamentno Madžarsko, ki se z njo učita pesne umetnosti. Rozsi je zaljubljena. Njen izvoljenec je Poldi Wambacher, ki igra na harmoniko v neki praterski kapeli. S pomočjo prijateljice spozna Mici Poldijevega prijatelja Tonija, sina bogatega vinskega trgovca Mödlingerja. Sin se noče posvetiti trgovini, nego se samo vnema za glasbo.

Rolf Wanka igra glavno vlogo v filmu »Nespametna devica«

Vsi štirje mladi ljudje se sestanejo v Pratu in Poldi predstavi svojega prijatelja kot praterskega pevca, ker se boji, da bo vsa dobra volja šla k vragu, če bi dekleti izvedeli, da je Toni sin bogatega Mödlingerja. Ta nedolžna prevara pa ima velike posledice. Mici se zagleda v Tonija, a tudi ta se navdušuje za njega. Seveda ima stari Mödlinger čisto druge račune s sinom; hoče ga namreč poročiti s hčerko švicarskega hotelirja Flüsslija.

Mödlinger je častihlepen. 25-letnico svoje firme hoče slovesno praznovati. Prireditve bo v njegovi vili in obiskali jo bodo številni odličniki.

Mici niti ne slutiti, kdo je njen Toni. Zato prosí Straussa, naj bi tega ubožnega pevca spravil v kakšno gledališče. Smehljaje se obljubi kralj valčka, da bo vse storil za

Tonija, tedaj pa v idilo udari bomba. Naslednjo nedeljo je napravila Mici z očetom izlet v Wienerwald. Ko pravkar pripoveduje očetu o svojem Toniju, se pripelje mimo imenitna kočija. Edvard spoštljivo pozdravi gospoda Mödlingerja in Mici vsa osupla opazi, da sedi v vozu tudi njen Toni poleg mlade gospodične. Edvard vidi hčerkino osuplost. Vpraša jo po vzroku in hčerka mu pove svojo zgodbo. Še istega večera, obišče Edvard starega Mödlingerja in ga ves razburjen stavlja na odgovornost. Mödlinger pa noče ničesar slišati o poroki svojega sina s hčerko glavnega natakarja.

Mici obupuje in Rozsi sklene, kaznovati Mödlingerja. Kot madžarska grofica, ki želi kupiti več tisoč steklenic vina, obišče Mödlingerja. V kleti se ji posreči, ko je za trenutek sama, iz majhne steklenice vli koncentrirane octove kisline v sodček, iz katerega se bo poslalo vino gostom, da bi vedeli, kakšna kapljica se bo točila na prireditvi 25-letnice.

Strašen škandal. Ugledni gostje so ogorčeni in odpovedo poset. Mödlinger obupuje. Toni je seveda poskrbel za balet, pri katerem pleše tudi Mici, ki jo hoče predstaviti svoji materi poučeni o tem, kako je z njenim sinom. Tedaj pride k Mödlingerju mlad mož, ki mu hoče pomagati. Poldi je to. Izjavi, da bi lahko škandal poravnala samo Mici. Mödlinger hoče Poldija pogoniti, toda potaplja jo se prime za vsako bilko, da bi se rešil. Naj torej Poldi in Mici storita vse, da se ugledni gostje potolažijo. No, in Mici pregovori Straussa, da bo dirigiral na Mödlingerjevi domači slavnosti svoj novi valček »Rože z juga«. Na to vest pridejo vsi odlični gostje na Mödlingerjevo prireditve. Razume se, da se vse srečno izteče.

Takšna je snov filmske operete »Rože z juga«, ki se bo začela predvajati v Elitnem kinu Matici 1. marca. Zabavna je in lahka in polna prijetne glasbe. Glavne vloge igrajo Paul Hörbiger (v vlogi Straussa), Ekkehardt Arendt (Toni), simpatična Gretl Theimerjeva (Mici), Carl Ehrhart-Hardt (Poldi), Rozsi Czikos (Rozsi) in drugi. Nasemu kinematografskemu občinstvu sta zlasti že znana Hörbiger in Theimerjeva kot dobri filmski moči.

Karikatura Adele Sandrockove

Pri papirju »De« je lepilo: a) skoro belo, neenakomerno, na lahko nanešeno, — b) bledorumenno, več ali manj enakomerno nanešeno, — c) rjavorumenno, gosto, neenakomerno nanešeno, mehčasto, po nekod tudi krhko tako, da se lomi papir. Knjigotisk: lepilo je pri papirju »A« bledorumenno, pri papirju »H« rjavorumenno, pri obeh vrstah papirja enakomerno s strojem nanešeno.

Zobčanje. Kamnotisk: linijsko zobčanje 11½. — Pri knjigotisku imamo: I. linijsko zobčanje 11½. — Probad se je izvršil različno, ker tiskarna ni razpolagala s potrebnim številom istovrstnih lamel. Pri polah z 200 kosi imamo vodoravno samo žagasti probod; navpično je prvi probod žagasti, drugi in tretji probod črtasti, nadaljnjih 14 (4—16) probodov je žagastih, dočim so zadnji štiri probodi (17—20) zopet črtasti. Vsled tega imamo: II. žagasti probod na vseh štirih straneh; III. vodoravno žagasti, navpično črtasti probod; IV. na treh straneh žagasti, desno črtasti probod; V. na treh straneh žagasti, levo črtasti probod. Domneva se, da se je od zgoraj omenjenih nezobčanih pol manjša ali večja količina zobčala v Zagrebu z 11½; pri tej priliki so se zobčale tudi pole, ki so bile le deloma opremljene s probodom, zaradi česar so nastale še sledeče kombinacije; VI. vodoravno žagasti probod, navpično zobčanje; VII. štiri strani zobčane, navpično žagasti probod; VIII. štiri strani zobčane, vodoravno žagasti probod; IX. štiri strani zobčane, navpično črtasti probod. — Pri obeh tiskih imamo rezane in le deloma zobčane kose, potem dvojna, slepa, mišja in širokorobna zobčanja, tako s širokimi kot tudi iglastimi luknjicami.

Kamnotisk

Knjigotisk

Izrazite in tipične pogreške plošč. Kamnotisk: pri 59. znakmi v poli s sto kosi se v cirilicnem besedilu »CXC« konča prvi »C« spodaj z belo piko; pri 63. znakmi v lat. besedilu »SHS« pod črko »H« končasta vzbočina; pri 87. znakmi v lat. besedilu »SHS« pod prvim »S« bela pika zračena. — Knjigotisk: v poli z dvesto kosi je pri 59. znakmi v cirilicnem besedilu »DRŽAVA« spodnji del črke »B« do spodnjega roba poškovodan; pri 38. znakmi je v cirilicnem besedilu »DRŽAVA« črka »D« poškovodana; pri 161. znakmi na tilniku glave velik bel madež.

Obeski. Pri kamnotisku ni takih obeskov, kakršni so pri knjigotisku. Znani pa so neke vrste obeski iste vrednote, ki so del drugih blokov iz tiskovne pole iste vrednote; ti takozvani obeski se seveda ločijo z razstojem in zobčanjem. — Knjigotisk: Zgoraj obesek 5 vinarke rumenkasto-zelene s spodnjim robom, zobčanje 11½ in žagasti probod; spodaj obesek 15-vinarske škrljastomodre z zgornjim robom, navpično črtasti, vodoravno žagasti probod; spodaj obesek 15 vinarke škrljastomodre z zgornjim robom, zobčanje 11½. Vsi trije obeski so na belem gladkem papirju »A« pri 30 vinarški znakmi vinskorožde barve.

Tiskovne napake. Kamnotisk: znani so dvotiski, odtiski, predirajoči tisk in gube. Pri isti niansi so prehodni od svetle v temno barvo pogosti. Znan je prehod od lilarožnate v motno vijoličasto barvo (Iris). — Knjigotisk: znane so pravkar v kamnotisku navedene napake izvemšji tako zvani iris.

Tipi žarkov. Kamnotisk: V poli s sto kosi prve naklade imamo 10 tip in sicer v vsaki vodoravni vrsti vseh deset tip od I—X. Pri manjših polah po 50 in 25 kosov so te tipe različno razvrščene in ima v teh polah vsak blok drugo razvrstitev tip. Tako opazimo v poli 10×5=50 kosov en blok z razvrstitvijo I—V, drugi blok pa z VI—X. V polah 5×10=50 kosov opazimo v drugi vodoravni vrsti enega bloka razvrstitev I—X, dočim je v drugem bloku v drugi vodoravni vrsti namesto tipe I tipa II, tako da se prikazuje vrsta s tipami II, II, III do X. — V poli s 5×5=25 kosi prikazuje vse vrste tipe VI—X. Knjigotisk: V poli z 200 kosi različno opazimo štiri tipe, ki so neenako razvrščene. Vse štiri tipe imamo skupaj samo v teh treh četveronizih: 31—34, 97—100 in 172—175, — ter v edinem četvercu z znakmi 157, 158, 177, 178.

Vodni znak. Kamnotisk: vodoravni in navpični vodni znak na papirju »De«. Knjigotisk: navpični vodni znak na papirju »He« in »A«.

Razpoložljive znamke so v kamnotisku in knjigotisku doslej nezane.

Provizoriji. Kamnotisk: imamo provizorije z roko pisanim »Porto« in ročnim žigom »PORTO« (Mislinja). Kamnotisk: provizoriji niso znani.

Zanimive poštno izkaznice (celine). Kamnotisk: portovni provizoriji, mešana frankatura. Knjigotisk: mešano zobčanje (probod z zobčanjem 11½).

Redkosti. Kamnotisk: topo rjavovijoličasta barva b₂D. Knjigotisk: rožnata barva a₁H (novinarski papir) in mešano zobčanje (11½ s probodom).

Rabljeno-nerabljeno. Knjigotisk: karni-nastorožnata barva b/A je v vodi občutljiva, ter se pri pranju redno razmaže.

Potvorbe. Pri kamnotisku potvorbe niso znane. Knjigotisk: mešano zobčanje 11½ s probodom.

Vse filateliste prosim, da svoje morebitne pripombe ali poprave o tej vrednoti pošljejo na naslov: Slavko Veselič, tajnik Slov. filatelističnega društva v Ljubljani in član zvezne sekcije za raziskovanje slovenskih znamk, Tyrševa cesta 15-I.

Žena v sodobnem svetu

Odkod antifeministi

Vzroke, iz katerih je zrastle žensko gibanje, prikazuje nazorno na primerih iz življenja nizozemska pisateljica Jo van Ammers-Küller v svoji knjigi »Upornice«. — Vsled zunanjih, v prvi vrsti gospodarskih vplivov se spremeni življenje članov patriarhalne meštanske rodbine Lodevika Coornvelta. To spremembo doživljajo posebno ženske, ki le deloma prihajajo zavestno razvoju nasproti, v pretežni meri pa jih razmere same tirajo do tega, da povsem spremenijo način svojega življenja. Šele ko jih gnotna stiska prisili, odvrgajo po sili vzdrževani družabni blesk svoje kroga in se oprimejo dela za zaslužek. Pri njih ni upora, pri njih je potreba. A hčerka druge rodbinske veje, ki je še v dobrih razmerah, je v prvi vrsti »upornica«. Upira se ji, da bi živela po zgledu svoje matere, ki živi v najbednejše življenje v zakon prislilene žene, življenje svojih tet, ki so kot neporočene sorodnice zdaj temu, zdaj onemu na rami. Vplivi naprednega sveta privedejo tudi v njeno reakcionarno mesto, kjer se bojuje bora z vsemi silami proti napredku. Toda zakaj ne bi tudi ona, čeprav ženska, črpala iz vira znanosti, ki je dostopen samo moškim? Zakaj ne bi tudi ona sledila težnji po uveljavljanju in udejstvovanju, saj je to povsem prirodna sila v zdravem človeku? Če žena lahko vrši »nižja« dela, zakaj ne bi bila sposobna tudi za duševno delo? To je pa psihološka stran ženskega gibanja, ki korenini v razmahu liberalističnih idej tiste dobe: prosta pot vsakomur, ki je sposoben! Ženske pa so se postavile: ... ne glede na spol — in so se borile za uresničenje tega načela.

Kdor zasleduje resnično življenje, mora priznati, da je žensko gibanje ustvaril spremenjeni gospodarski položaj v ženi življenju in da so psihološke vzmeti povsem drugotnega pomena. Ko bi žensko gibanje koreninilo samo v psihološkem momentu, kakor to nekateri trdijo, ali pa celo »v kaprici« pesnemati moške, bi se kaj hitro razblinilo, saj bi mu manjkala vsa realna podlaga. Pomanjkanje realne podlage so hoteli ženskemu gibanju dokazati že prvi nasprotniki proti koncu 19. stoletja, češ, da današnja ženska emancipacija nikakor ni nov pojav, ki bi temeljilo na spremenjenih razmerah, temveč da so se ženske podobnih poskusov že lotile, a so se jim vedno izjalovili, ker so pač manj vredne in manj sposobne. Mnogi teh nasprotnikov, med njim tudi profesor Wieth-Knudsen, opozarjajo na podobne pojave v starem veku ter pozneje v 10. in 15. ter 16. stoletju, ko so si hotele ženske prisvojiti moško izobrazbo in se lotiti moških poklicev. Pravijo, da je treba iskati vzroka temu v periodičnem pojavljanju žensk z moško duševnostjo. Zato bo ta težnja prenehala sama po sebi.

Prav izjalovljenje vseh teh poskusov v prejšnjih časih pa dokazuje veliko razliko med gibanjem, ki je zasidrano samo v psihološkem momentu ter med onim, ki korenini v gospodarski nujnosti. Velika razlika med nekdanjim in današnjim ženskim stremljenjem je tudi v dejstvu, da se danes žena zaveda pomena svoje gospodarske samostojnosti, četudi ni neposredno navezana samo na svoj zaslužek (če je poročena).

V prejšnjih časih je bila družabna ureditve takšna, da na ženo gospodarsko neodvisnost ni bilo mogoče misliti. Tedanja družina je bila mnogo bolj kot je današnja v prvi vrsti gospodarska zajednica, ki je pomenjala edino možno eksistenco zatočišče za ženo. Poleg tega je bila pa žena običajno v tej zajednici važen gospodarski čimbelj. Zato bi moralo vsako emancipacijsko stremljenje prejšnjih stoletij propasti baš vsled sociološke strukture naroda, medtem ko je današnja družabna ureditev takšna, da je žena naravnost prisiljena gospodarsko se postaviti na lastne noge, če hoče živeti. Iz tega pa izvira njeno zavestno stremljenje po enakopravnosti. To logično spoznanje povezanosti vzrokov in posledic pa še davno ni prišlo do zavesti niti tistim, od katerih bi človek pričakoval razumevanje.

In tako se bori takozvano feministično gibanje že od vsega začetka z najrazličnejšimi nasprotniki, ki so danes močno ojačali svoje vrste.

Vzrok temu je treba iskati v današnjem brezposelnosti zlasti med intelektualci, kar najbolj jasno dokazuje, da vsa profeministična gonja nima načelne, niti stvarne osnove, temveč da temelji zgolj na kruhorstvi na eni ter na reakcionarni miselnosti na drugi strani. Zgodovinske borbe za enakopravnost pričča, da je bilo to dvoje vedno združeno, kajti že pred desetletji, ko v inteligenčnih poklicih še ni bilo brezposelnosti, so se moški borili proti ženski konkurenciji. Čeprav ta boj prvotno ni imel značaja očitnega kruhorstva, je to nasprotstvo vendarle pomenjalo od strani moških konkurenčno borbo, bolj ali manj spretno skrito za filozofskimi in moralnimi načeli. Da so bila ta načela jalova, pričča dejstvo, da se niso nikdar prej spomnili nanje, ko je ženska tudi že posegala v delokrog moža-suznja in težaka. Kljub temu, da bi tekom desetletij to lahko spoznali, se danes ponavljata »načelna borba« v potencirani meri. A danes je bolj jasno kot je bilo kdaj doslej, da je vzrok vsem profeminističnim napadom v konkurenčnem boju za delo in plačilo.

Sicer trdi danes utemeljuje svoje proteste proti ženski enakopravnosti, ki so v resnici le protesti proti ženskam v bolj plačanih službah, z znanimi argumenti: ženska vsled bioloških svojstev ni sposobna vršiti istega dela kot moški; njena naloga je roditi in vzgajati otroke ter sme biti kvečjemu še dopolnilno možu; žena, ki gre za zaslužkom izven doma, se odtuje svoji prirodni nalogi: materinstvu, s tem pa se odtuje tudi svoji družini Ker

je pa družina temelj države, pomenja ženo poklicno delo rušitev države v njenih temeljih. Danes res ne moremo govoriti o stabilnosti držav odnosno družbe in njenih oblik. Vse je kakor na vulkanskih tleh. Ali je temu kriva žena v poklicu in v javnem življenju? Četudi bi bila taka trditve nepojmljiva absurdnost, se vendar najde dosti ljudi, ki v bolj ali manj spretno zavutih dokazovanjih to trdijo.

Vsi ti zamenjavajo posledice z vzroki.

Ko je morala z industrializacijo proizvodnje delavska žena zapustiti domače ognjišče in iti v tovarne za zaslužkom, je tudi nastalo nasprotstvo med moškimi in ženskimi delovnimi močmi, kajti že takrat je ženska izpodrivala moškega od dela s tem, da je sprejemala za svoje delo nižjo mezdjo. Sprva so delavci ogorčeno protestirali proti ženskemu delu, toda kmalu so spoznali, da njihov nasprotnik ni ženska, temveč sistem, ki se poslužuje vsakega sredstva, samo da zmanjša izdatke ter s tem veča svoj dobiček. Saj so prav iz tega razloga nečloveško izkoristili tudi otroke pri tovarniškem delu. Ko so delavci spoznali, da jih veže z ženskami-delavkami skupna neoda, so se združili k skupni borbi ter zapisali na svoj bojni prapor: za enako delo enako plačilo.

To geslo si je osvojilo tudi žensko gibanje. Danes je bolj potrebno ko kdaj doslej, da bi si ga osvojili tudi srednji sloji, kajti samo na ta način bi se omejila nezdrava konkurenca med moškimi in ženskami, ki je pa ne povzroča ženske, temveč delodajalec prav s tem, da žensko delo nižje plačuje kot moško.

Toda kar so delavci že davno spoznali, tega se še niso zavedli mnogi intelektualci, ki zvrčajo odgovornost za današnjo brezposelnost na ženske v poklicih.

Tega naziranja se zlasti oprijemljejo fašistični voditelji, ki si zavestno prizadevajo, odvrti ljudsko spoznanje od pravih vzrokov brezposelnosti. Njihova gospodarska modrost je kaj preprosta: pomočnik ženske iz služb, namestitvo moške, ki se naj poženjo z oslavljenimi ženskami in brezposelnosti bo konec. Ali ne izvezne tudi jeremijade po naših listih v prav isti refren, čeprav so okinčane z raznovrstnimi ginljivimi tožbami o gineči večni ženskosti, tako da človek šele na koncu spozna kruhorstvo jedro? Toda da ta reč z odpravo brezposelnosti ni tako preprosta, kaže najbolje Nemčija, kjer so sistematično začeli nameščati moške na mesta oslavljenih žensk, a brezposelnost zato ni nič manjša. Prav na nemškem zgledu bi lahko tudi drugi, s fašistično miselnostjo nadahnjeni antifeministi spoznali, da borba proti ženski enakopravnosti glede na delo in zaslužek nikakor ne bo rešila perečega vprašanja brezposelnosti, kajti naperjena je proti posledicam namestu proti vzrokom.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

V najem

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za štiro ali danje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pension vila Nelly na Bledu

Kompletno opremljen, oddan v najem. Pojanila daje: — Florjančič Janko, vila Avala, Bled. 3542-17

UPRAVA: LJUBLJANA, Knafljeva ul. 5

Na križišču centra Ljubljane oddamo v prvem nadstropju

komfortno

stanovanje

obstoječe: iz 5 velikih sob in dveh kabinetov, primerno tudi za poslovne lokale. Vprašati je v oglasnem oddelku »Jutra«

FILATELIJA

Slovenska izdaja

1919-1920

Frankovna znamka za 30 vinarjev (lilardeča)

Razlika v tisku. Kamnotisk: tisk je nežen, take kakovosti so tudi žarki in vse konture. Številka »30« je bližje zgornjemu robu kot pri knjigotisku. Knjigotisk: tisk je grob, žarki močni, take tudi konture; med številko »30« in zgornjim robom je razdalja večja kot pri kamnotisku.

Naklada: 17.412.700 kosov. Kamnotisk: dve nakladi pri Blasniku (I. 4. X. 1919, — V. 13. II. 1920) skupno 10.520.100 kosov. — Knjigotisk: dve nakladi Reisser, Wien: II. 10. XII. 1919 in III. 11. I. 1920, ena naklada v Jugosl. tiskarni: IV. 21. II. 1920, — skupaj s 6.892.600 kosi. — Od naklade v Jugosl. tiskarni je ostalo 6000 pol po 200 kosov nezobčanih.

Tiskovne in poštno pole. Kamnotisk: tiskovne pole: 10×5+5×5+10×10+5×10=225 in 100+100=200 kosov. Iz kontrolne knjige tiskarne Blasnik je povzeti, da so bile tiskane tudi pole po 300 kosov, sestava teh pol pa nisem mogel ugotoviti. Poštno pole: 5×5=25, 10×5=50, 5×10=50 in 10×10=100 kosov. Knjigotisk: tiskovne pole 10×20=200 kosov in 10×10+10×10=200 (oba bloka po 100 kosov loči le ozko polje (razstoj)); gre za dunajsko ploščo. Poštno pole: 10×10=100 in 10×20=200 kosov.

Poizkusni tisk. Kamnotisk: v črni barvi

na belem kartonskem papirju. — Knjigotisk: v črni barvi na belem kartonskem papirju.

Papir. Pri kamnotisku razločujemo dvoje vrst papirja: trdi, rumenkasti papir »C«, ki je na netiskani strani pogosto vidno rebrost, in porozni progasti papir »D«, pri katerem čisto opažamo samo progaste, potem zopet samo porozne kose brez prog, dasi sta obe vrsti na istem papirju in isti poli. Knjigotisk: Tu imamo dve vrsti papirja: gladki beli papir »A« in novinski papir »H«.

Barva. Pri kamnotisku razločujemo tri izrazite vrste barv:

- a/D rožnato, a₁/D lilarožnato, a₂/C živiliva na trdem papirju, b/D motno vijoličasto, b₁/D barvo mesa, (fleischrot), b₂/D lososovordečo (lachsrot), b₃/D toporjavovijoličasto, c/D rdečkastorjavo.

Pri knjigotisku razločujemo štiri izrazite vrste barv:

- a/A rožnato, a₁/H isto nianso na novinskem papirju »H«, a₂/H lilarožnato, b/A karmínasto (lilakarmínasto), b₁/H isto nianso na novinskem papirju H, b₂/A karmínastorjavo, c/A vinskorožde, d/H opekastordečo, živo, d₁/H isto nianso, motno.

Lepilo. Kamnotisk: lepilo pri papirju »C« je rumenkasto do rumene barve, enakomerno pa tudi neenakomerno nanešeno.